

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INSTITUTIONEN FÖR SOCIALT ARBETE

”Pojkar är som guld, flickor är som dukar”

– En kvalitativ studie om synen på barn och sexuell trafficking
i Kambodja

Socionomprogrammet

C-uppsats

Höstterminen 2008

Författare: Karin Öhammar, Caroline Carlzon

Handledare: Ingrid Höjer

Prolog

Denna uppsats handlar om synen på barn och sexuell trafficking i Kambodja. Innan vi presenterar vår studie vill vi ge dig som läsare en bild av den oförglömliga resa vi har gjort.

En kväll i oktober 2008 landade vi i Kambodjas huvudstad Phnom Penh. Där möttes vi av en verklighet som på många sätt var olik vår, då landet var präglad av bland annat outvecklad infrastruktur, stor fattigdom, hemlöshet och många utsatta människor.

Eftersom det saknades belysning på många gator möttes vi av mörker. Överallt längs med gatorna satt och stod människor och det var svårt att ta sig fram på grund av det trafikchaos som rådde. De lukter som vi möttes av kom från små försäljningsstånd, med allt från stekta musslor till friterade donuts. Dessa dofter blandades med stanken från alla de sophögar och brador som fanns på trottoarerna. Att vara på plats i det samhälle som vi länge hade haft föreställningar om, visade sig vara så mycket mer än vad vi kunnat föreställa oss.

Efter att vi alltmer funnit oss tillrätta i den kambodjanska kulturen begav vi oss ut för att påbörja vår studie. Vi som turister möttes av vänlighet och nyfikenhet, då många kambodjaner ville komma fram och prata med oss. På vårt äventyr mötte vi fantastiska människor och vi fick ta del av många intressanta berättelser, samtidigt som vi också fick insikt i hur många kambodjaners svåra verklighet ser ut.

Tack

Vi vill tacka vår handledare Ingrid Höjer för all den hjälp vi fått på vägen. Hennes synpunkter, reflektioner och uppmuntran har varit ett viktigt inslag under arbetets gång.

Vi vill även passa på att tacka våra nära och kära för all uppmuntran och värdefulla synpunkter.

Slutligen vill vi ge ett stort tack till de hjälporganisationer och dess personal som gett oss sin tid genom att ställa upp på intervjuer. Tack för ert engagemang, era åsikter och tankar, utan detta hade vår uppsats inte varit möjlig.

Caroline & Karin

Abstract

University of Gothenburg
Department of Social Work
Autumn 2008

Authors: Karin Öhammar, Caroline Carlzon

Instructor: Ingrid Höjer

Title: "Boys are like gold, girls are like cloth"- A qualitative study about children and sexual trafficking in Cambodia.

Language: Swedish, with abstract in English.

The purpose of this study was to look at the common opinion about children in Cambodia. By interviewing the professionals in different help organizations we studied the common opinion about children in general and the common opinion about children who are exposed to sexual trafficking. The ambition of the study was also to see if the common opinion about children in Cambodia affects the help that is available for the children who are exposed to sexual trafficking.

This is a qualitative study including semi structured interviews with seven professionals who work with vulnerable children. The interview guide focused on the themes: children's needs, sexual trafficking, children's rights, childhood, children's sexuality and gender.

The study shows that the cultural context is a substantial factor when looking at the common opinion about children in Cambodia. The result indicates that children almost have an invisible position in the society and that children are looked upon as a passive individual in relation to its family. There's little understanding of the concept of children's needs and children's rights in the Cambodian society. If children's needs are mentioned, the psychical needs and the need of education are mostly discussed. The result also shows how the common opinion about children to some extent affects the help interventions of the organizations. Other factors that influence the help are the values of the professionals and the organization's basic values.

The result of the study indicates significant differences when it comes to the common opinion about girls and boys. This becomes clear when looking at how the social roles of the girls and boys differ in the household and in the society. The gender differences are distinct in the common opinion about sexuality. The representation of childhood in Cambodia, many times deviates from the common opinion about childhood in the western countries. The stories of the professionals show tendencies of how the common opinion is about to change into a more western approach on how to think about children and that many organizations work with the problem of sexual trafficking.

Keywords: The common opinion about children, children's needs, sexual trafficking and social roles.

Inledning	3
Syfte och frågeställningar	3
Uppsatsens fortsatta disposition	3
Tidigare forskning	4
Databassökningar	4
Litteratursökning	6
Begrepp och definitioner	7
Barn	7
Barnkonventionen	7
Trafficking	7
Yrkesverksamma	8
Bakgrund	8
Om Kambodja	9
Barnens situation och den kambodjanska familjen	9
Om trafficking	10
Trafficking i Sydostasien/Kambodja	10
Metod	10
Kvalitativ forskningsansats	11
Datainsamling	12
Observation	12
Kvalitativ intervju	12
Genomförande	13
Svårigheter med intervjun som datainsamlingsmetod	13
Urval	14
Etiska reflektioner	15
Tillvägagångssätt vid analys	16
Intervjuutskrifter	16
Meningskategorisering som analysmetod	17
Hermeneutik som förståelsegrund	17
Vår förförståelse	19
Validitet, reliabilitet, generaliserbarhet	19
Validitet	19
Reliabilitet	20
Generaliserbarhet	21
Beskrivning av informanterna	22
Teori	24
Barndomsparadigmet	24
Barns behov	25
Barndom och sexuellt utnyttjande	26
Barns rättigheter	27
Barnets position som aktör	28
Rollteorin	28
Resultat	29
Syner på barn	30
Barns behov	30
Barns rättigheter och barns position som aktör	31
Barnets roll i samhället och familjen	32
Sexualitet	34

Synen på barn som utsätts för sexuell trafficking	34
Analys	37
Synen på barn	37
Barns rättigheter	38
Barns behov	38
Barnets position i samhället och familjen	39
Synen på flickor och pojkar utifrån könsroller och sexualitet	40
Synen på barn som utsätts för sexuell trafficking	42
Synen på barnet som passivt offer	43
Synen på barnet som aktör	44
Den stigmatiserande synen på flickan	44
Hur samhällets syn på barn påverkar den hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking	45
Slutdiskussion	47
Förslag till vidare forskning	50
Epilog	51
Referenser	52
Bilaga 1	55
Interview guide	55
Bilaga 2	57
Information to Interview participants	57

Fotot på framsidan är taget under vår resa i Kambodja.

Inledning

När vi först kom på vår uppsatsidé var vi nyfikna på hur det kambodjanska samhället såg på barn. Eftersom ingen av oss tidigare hade varit i Kambodja började vi då samtidigt att fundera över vilka sociala problem som fanns i landet. Vi fick då upp ögonen för problemet med sexuell trafficking. Vi ville genast veta mer om detta och bestämde oss då för att undersöka synen på barn i Kambodja i relation till problemet med sexuell trafficking.

Vi tänker att den kunskap, som vi hoppas att denna studie bidrar med, är viktig för att belysa synen på barn i Kambodja och landets problem med sexuell trafficking. Samtidigt kan man fråga sig varför denna kunskap är viktig för oss i Sverige. Med vår studie hoppas vi även att vi kan väcka funderingar och förhoppningsvis diskussioner inom det sociala arbetet i Sverige om synen på barn i vårt land och hur denna syn hänger ihop med de sociala problem som finns här.

Syfte och frågeställningar

Vårt syfte med denna uppsats är att studera synen på barn i Kambodja. Genom att intervjua yrkesverksamma inom olika hjälporganisationer kommer vi att undersöka synen på barn i allmänhet och synen på barn som utsätts för sexuell trafficking. Genom att göra detta vill vi se om samhällets syn på barn påverkar den hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking. Vi kommer att undersöka detta genom att söka svar på följande frågeställningar:

- Hur beskriver de yrkesverksamma det kambodjanska samhällets syn på barn utifrån barns behov, barns rättigheter och barns position i samhället?
- Hur beskriver de yrkesverksamma synen på barn som utsätts för sexuell trafficking i Kambodja?
- Påverkar samhällets syn på barn den hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking?

Uppsatsens fortsatta disposition

Vi kommer att börja denna uppsats med att här belysa de kapitel som studien innehåller. Inledningsvis vill vi göra läsaren bekant med den kontext i vilken vi har bedrivit vår studie. Vi kommer därför i detta inledningskapitel att presentera olika delar som vi tänker kan ge läsaren en större förståelse för vårt forskningsområde. Därefter följer vårt metodkapitel, där vi kommer att presentera vårt tillvägagångssätt av datainsamlingen och analysen. Vi kommer sedan att redogöra för våra teoretiska utgångspunkter. Efter det presenteras studiens resultat som åtföljs av vår analys. Till sist presenterar vi en slutdiskussion samt förslag till vidare forskning.

Tidigare forskning

I detta avsnitt kommer vi att presentera den tidigare forskning som vi upplever är relevant för vårt forskningsområde. Vårt forskningsområde kring barn som utsätts för sexuell trafficking i Kambodja visade sig vara mindre utforskat än vad vi från början trodde. Vi hade i Sverige svårigheter att hitta relevant information om synen på barn i Kambodja och även om sexuell trafficking i Kambodja. Däremot hittade vi mycket information om ämnet trafficking.

Databassökningar

Vi använde den internationella databasen CSA och sökte i Psychinfo, Sociological Abstracts samt Social Services Abstracts. Sökorden vi använde oss av var: children, children's sexuality, sexuality, children's needs, child sexual abuse, trafficking, Cambodia, poverty, child development, welfare, welfare services, human rights, UNICEF, prostitution och family.

Vi använde även den nationella databasen LIBRIS. Vi använde oss av sökorden: trafficking, sexuell trafficking, barns behov, barns utveckling, sexuell exploatering, synen på barn, barns sexualitet och Kambodja. Många av sökorden ledde till inga eller få träffar oavsett hur vi kombinerade dem. I de internationella databaserna fick vi upp flera träffar, varav några delvis berörde vårt forskningsområde.

Artiklarna nedan fann vi genom sökningar i de olika databaserna. Genom dem har vi fått en bra överblick över vårt forskningsområde då vi anser att de tillsammans ger en sammanhängande bild av barnens situation, sexualitet och trafficking i Kambodja. De första två artiklarna som presenteras nedan är de artiklar som har kommit att spela en ganska stor roll i vår analys.

Miles och Tomas (2007) skriver om forskning som handlar om barns rättigheter och våld i den kambodjanska historien och kulturen. Författarna presenterar resultatet av en enkätundersökning av 1314 skolbarn i Kambodja samt fokusgruppsintervjuer med barn och vuxna. Forskningen visar på att utnyttjande och dåligt behandlande kännetecknar vardagen för många kambodjanska barn och att detta måste ses i den kambodjanska historiens och kulturens kontext. Miles och Tomas (2007) skriver om hur det kambodjanska samhällets svåra historia fortfarande påverkar dagens Kambodja och de kulturella värderingarna. Artikeln beskriver hur man inte endast kan förstå den kambodjanska kulturen och historien utifrån den prägel de röda khmerernas folkmord har satt på landet. Författarna redovisar för hur Kambodjas historia och kultur samt den hinduistisk-buddhistiska världssynen och äldre animism än idag påverkar de kambodjanska barnen (Miles & Tomas, 2007). Vi har använt oss av denna artikel för att få en bättre bild av hur kulturen kan påverka synen på barn.

Tarr och Aggleton (1999) beskriver dominerande diskurser om sex och sexualitet samt hur dessa påverkar spridningen av HIV i Kambodja. Författarna redogör för hur de i sin studie genomfört 281 intervjuer med unga män och kvinnor i Kambodja. Utifrån dessa intervjuer redovisas olika syner på sex och sexualitet för unga män och kvinnor samt hur ett sexuellt risktagande beteende ökar risken för spridning av HIV. Majoriteten av männen som deltog i undersökningen hade haft tidiga sexuella kontakter medan detta endast gällde för mindre än hälften av kvinnorna. De intervjuade männen hade olika syn på sex beroende på vem deras sexpartner var. De sexuella kontakter de hade med prostituerade var för nöjes skull och en del av deras vardagsrutiner. Männen beskrev å andra sidan sex med en partner som de var emotionellt involverade med som en mer privat akt. Männen upplevde och tankar om sex

skiljde sig åt från kvinnornas upplevelser och tankar. Tarr och Aggleton (1999) kunde även se skillnader mellan män och kvinnor som bodde i stadsmiljö och män och kvinnor som bodde på landsbygden. Författarna skriver även om hur många kambodjaner har svårt att förstå och acceptera situationer där unga kambodjanska män har sex med unga kvinnor som de är romantiskt involverade med. Detta gäller även sex med äldre gifta kvinnor eller änkor (Tarr & Aggleton, 1999). Denna artikel har gett oss en förståelse för vilka uppfattningar som finns om sexualitet i det kambodjanska samhället. Vi har använt oss av artikeln i ganska stor utsträckning, då det var den enda tidigare forskning vi fann om sexualitet i Kambodja.

Nedan kommer vi att redogöra för ytterligare några artiklar som vi använde oss av i inledningsskedet av uppsatsarbetet. Dessa artiklar kommer att spela en mindre roll i vår studie, då vi främst har använt dem för att få en mer övergripande bild av hur barns situation i Kambodja ser ut samt för att få en uppfattning om trafficking i Kambodja.

I artikeln "Economic Disparity and Child Survival in Cambodia" ges en beskrivning av hur fattigdomen påverkar barns överlevnad i Kambodja. Genom bristfällig mat och otillräckligt med mat, större utsatthet för infektioner, avsaknad av tillgång till vaccinationer och grundläggande sjukvård påverkas barns överlevnad. Resultatet av denna studie visar att dödligheten på nyfödda är oacceptabelt hög i Kambodja, och att barn födda i fattiga familjer har mycket större risk för spädbarnsdöd än barn som föds i familjer med stabil ekonomi. Författarna menar att man genom att minska de ekonomiska ojämlikheterna samt göra service och hjälp mer tillgänglig för de fattiga kan öka barnens överlevnad i Kambodja (Hong, Mishra & Michael, 2007).

Kana Takamatsus (2004) artikel "Human Security and International Assistance: Combating Human Sexuell trafficking in Cambodia" beskriver den problematik som finns i Kambodja när det gäller mänskligt skydd och säkerhet. Författarens fokus ligger på trafficking och denne ställer sig frågan om det globala samhället verkligen ger tillräckligt med stöd för att något ska kunna göras åt problematiken med trafficking i utvecklingsländer. Då Takamatsu diskuterar trafficking i Kambodja menar författaren att 40-60 % av dem som arbetar inom sexindustrin har tvingats till detta och att det framförallt är barn som utsätts för sexuell trafficking. Barn och kvinnor skickas även från grannländerna för att arbeta i Kambodja. Takamatsu tar upp olika typer av trafficking, och diskuterar även olika faktorer och orsaker till att trafficking ökat i Kambodja. Några av faktorerna som nämns är att laggenomförandet inte är tillräckligt, illegal migration, fattigdom, familjestrukturer, utbildning, sociala och kulturella faktorer samt avsaknad av alternativa arbeten. Takamatsu beskriver den komplexitet som trafficking innebär och talar även om den höga nivån av fattigdom i landet (Takamatsu, 2004).

I artikeln "Children for Sale: Child trafficking in Southeast Asia" beskriver Rafferty (2007) om hur man går emot de mänskliga rättigheterna och utsätter barnen för det mest ohumana, då man tvingar dem in i trafficking. Artikeln tar upp riskfaktorer som har blivit identifierade hos barn, familjer och samhällen när det gäller trafficking och kommersiell sexuell exploatering. Dessa riskfaktorer inkluderar fattigdom, ekonomiska ojämlikheter, kön, ålder, etnicitet, utbildning, landsbygd kontra stadsboende, dysfunktion i familjen och otillräcklig familjetrygghet.

Författaren skriver vidare om hur barn i Sydostasien är mycket sårbara för kommersiell sexuell exploatering och hur många familjer tvingats till trafficking för att på så sätt överleva. Man kan se detta som ett resultat av den sociala ojämlikheten, tillgång av mark, begränsade resurser hos familjen att möta barnens behov, låg kvalitet på utbildning, otillräcklig social

service och svaga institutioner. Rafferty diskuterar även turistproblematiken då det gäller trafficking och nämner Kambodja och Thailand som två länder där sexuell trafficking med barn är lättåtkomligt. Den ökade efterfrågan av sex med barn har lett till ökad barnprostitution och trafficking av barn i Sydostasien. De nätverk som finns kring trafficking är där starka och välorganiserade. En annan problematik som författaren lyfter fram då det gäller trafficking är den korruption som finns i juridiska system, däribland tillämpningar av lagar och även hur de makthavande i regeringen agerar. Författaren menar att människor som har makt och möjlighet att stoppa trafficking istället tar emot inkomster från de kriminella som organiserar trafficking. Dessa kan då fortsätta med sin verksamhet.

Rafferty refererar till UNICEF och skriver att steg för att skydda barnen behöver tas av föräldrar, men även av samhället (det vill säga regeringen, polis, religiösa ledare, lärare och barn). Det krävs även lagstiftning som fokuserar på skydd och trygghet för barn. Giltiga legala tillvägagångssätt måste etableras för att försäkra att de som tjänar på barnslaveri ska straffas av lagen, och att de som lägger fram bevis är skyddade och stöttade. Författaren anser att det krävs en tuffare lagstadga mot dem som utsätter barn för detta och menar att denna strid inte kan göras effektiv om inte korrekta lagar implementeras och kontrolleras. Rafferty poängterar att en bättre dialog och samarbete på alla nivåer skulle öka medvetandet och på så sätt skapa diskussioner om barns utsatthet i dessa länder. Författaren menar även att barn som utsatts för trafficking behöver specialiserad hjälp som ser till barnens fysiska, psykologiska och sociala behov, men lyfter även fram utbildningsbehovet och det främjande arbetet med familj, skola och samhälle (Rafferty, 2007).

Litteratursökning

Vi har även haft svårt att hitta litteratur om vårt forskningsområde. Vi har sökt genom bibliotekskatalogen GOTLIB, men den litteratur vi fått fram har främst handlat om Kambodja som land. Vi har hittat ganska omfattande litteratur om trafficking, men denna har till stor del bestått av berättelser från personer som själva utsatts för trafficking. Den litteratur vi i Sverige fann om trafficking har bestått av litteratur och infobroschyrer från organisationen ECPAT, (End Child Prostitution, Child Pornography and trafficking of Children for Sexual Purposes). Genom vår handledare har vi fått tips om litteratur om barn och barndom och genom våra informanter på hjälporganisationerna har vi fått tips om litteratur och information om sexuell trafficking och barnens situation i Kambodja.

Den ovan genomgångna forskningen visar att vi inte har lyckats hitta någon tidigare forskning som lyfter upp synen på barn i Kambodja. Vi tänker därför att denna studie kan belysa ett område som kanske delvis är utforskat. Då vi inte hittade någon tidigare forskning som sett på sambandet mellan synen på barn i Kambodja och problemet med sexuell trafficking, så hoppas vi att vår studie kan bidra med kunskap om och ökad förståelse för detta område.

Begrepp och definitioner

Vi kommer här att belysa ett antal begrepp och definitioner som vi anser är centrala i vår uppsats och som vi återkommande använder.

Barn

Enligt FN: s barnkonvention är ett barn en person under 18 år om barnet inte blir myndigförklarad tidigare utifrån nationell lagstadga (Barnombudsmannen, 2002). I denna studie kommer vi att utgå ifrån denna definition. När vi skriver om barn så syftar vi på personer under 18 år.

Barnkonventionen

Barnkonventionen antogs av FN: s generalförsamling 1989, vilket var första gången barns egna mänskliga rättigheter lyftes fram i ett internationellt bindande avtal. Barnkonventionen beskriver de rättigheter som man har som barn och lyfter fram barnets rätt till respekt och att få skydd för sin identitet. Med barnkonventionen som hjälpmedel vill FN skapa ett samhälle som på alla nivåer visar respekt för barnet. Man har som utgångspunkt att barndomen har ett värde i sig och att man ska ta hänsyn till barnets särskilda behov av omsorg, skydd och rättsliga skydd eftersom barnen är en utsatt grupp. Genom barnkonventionen ges barn medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Konventionens grundprinciper är att barnet har rätt till likvärdiga villkor, att barnets bästa ska beaktas vid alla beslut, att barnet har rätt till liv och utveckling och att barnet har rätt att säga sin mening och få den respekterad. Genom FN: s konvention om barns rättigheter har barnet möjlighet att stärka sin roll i familjen, men även i samhället. Genom konventionen har en ny syn på barn skapats där barnet ses som självständigt, med egna rättigheter (Barnombudsmannen, 2000).

Trafficking

I Utrikesdepartementets rapport ”Trafficking in Women and Children in Asia and Europe- A background presentation of the problems involved and the initiatives taken” presenteras den definition av trafficking som FN introducerade år 2000. Definitionen lyder:

”Trafficking in persons” shall mean the recruitment, transportation, transfer, harbouring or receipt of persons, by means of the threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, of the abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person, for the purpose of exploitation. Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or others or other forms of sexual exploitation, forced labour or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs (Regeringskansliet, 2001, s. 5).

I korthet säger definitionen att all verksamhet som innebär att en person förvaras och/eller transporteras under hot i exploateringssyfte ska klassas som trafficking. Exploateringen kan innefatta antingen prostitution, tvingad arbetskraft eller organdonation.

ECPAT definierar trafficking som handel med barn i sexuella syften (ECPAT, 2007). I denna studie har vi vår utgångspunkt i FN: s definition av trafficking, men vi kommer endast att fokusera på den typ av trafficking som ECPAT beskriver. I studien kommer vi att benämna denna sorts trafficking för sexuell trafficking. Några författare skriver om kommersiell sexuell exploatering, vilket vi menar kan ses som detsamma som sexuell trafficking. Vi har valt att endast se på sexuell trafficking för att avgränsa oss, då den mer omfattande definitionen av

trafficking skulle vara alltför bred för att kunna behandlas i denna studie. När vi i fortsättningen av denna uppsats skriver ordet sexuell trafficking, syftar vi alltså på handel med barn i sexuella syften.

Yrkesverksamma

Vi kommer i denna uppsats att använda oss av begreppen yrkesverksamma och informanter när vi talar om intervjupersonerna i studien. Med begreppen menar vi att personerna arbetar inom hjälporganisationer som arbetar med utsatta barn och/eller barn som utsätts för trafficking och då främst sexuell trafficking. Med yrkesverksamma menar vi inte att alla informanter har samma yrke, utan endast att de är verksamma inom det område vi undersöker.

Bakgrund

Här kommer en kort bakgrundsbeskrivning att ges med syfte att ge läsaren en grundläggande kunskap om Kambodja, de kambodjanska barnens situation samt om trafficking.

Om Kambodja

Kambodja ligger på Sydöstiatiska halvön och gränsar till Thailand, Laos och Vietnam. Landet hade år 2006 14,1 miljoner invånare och av dessa bor ca 1,6 miljoner invånare i huvudstaden Phnom Penh. Landet är en monarki, men regeringen besitter den verkställande makten och leds i sin tur av en premiärminister (Nationalencyklopedin, 2008-11-06).

Kambodja är ett av världens fattigaste länder och en av orsakerna till detta är att landet har haft inbördeskrig i mer än två årtionden (Tarr & Aggleton, 1999). Under röda khmerernas tid under 1970-talet hämmades både landets ekonomiska och sociala utveckling genom att städerna förstördes, infrastrukturen försumrades och många utbildade människor mördades. Sedan dess har försök gjorts för att återuppbygga landet men landets utbildningsnivå och hälsostandard är än idag bland de lägsta i världen. Idag går inte ens hälften av alla flickor i skolan. Samtidigt lider många människor av undernäring, barndödligheten är hög och mödradödligheten är den högsta i världen. Av hela befolkningen har endast 20 % tillgång till rent dricksvatten (Nationalencyklopedin, 2008-11-06). Landet är även ett av de värst drabbade länderna i regionen vad gäller HIV/AIDS. År 2006 beräknades en halv miljon kambodjaner vara smittade av sjukdomen (Tarr & Aggleton, 1999).

Barnens situation och den kambodjanska familjen

Coates (2005) skriver om hur barn som föds i Kambodja föds mot alla odds då landet är ett av de värsta länderna i världen att vara barn i. Varje år dör 66 000 barn som är yngre än fem år samtidigt som 51 % av alla barn är måttligt till allvarligt undernärda (Coates, 2005). Även Hong et al. (2007) skriver om hur barns överlevnad påverkas av fattigdomen i Kambodja och att dödligheten för nyfödda är oacceptabelt hög (Hong et al. , 2007). Coates menar även att många barn är föräldralösa samtidigt som hon hävdar att det är svårt att definiera ett föräldralöst barn i Kambodja. Föräldralösa barn i Kambodja är inte endast de barn vars föräldrar är döda utan till dessa räknas även barn som har blivit sålda av sina föräldrar för adoption, till bordeller eller de som självmant rymt hemifrån (Coates, 2005).

Miles och Tomas (2007) redovisar för hur Kambodjas historia och kultur samt den hinduistisk-buddhistiska världssynen och äldre animism än idag påverkar de kambodjanska barnen. Buddhismen som ofta sammankopplas med acceptans står i kontrast till de mer hämndlystna elementen i de äldre animistiska trosuppfattningarna (Miles & Tomas, 2007). Animism kan förstås som tron på andar och att alla materiella ting är besjälade (Nationalencyklopedin, 2008-11-06). Miles och Tomas (1997) skriver om hur unga människor tar till sig delar av dessa kontrasterande tankesätt och använder olika strategier för att hantera orättvisor som de utsätts för. I enlighet med de animistiska trosuppfattningarna uppmuntrar exempelvis inte föräldrarna ursäkter som konfliktlösning eftersom detta skulle leda till att både barn och föräldrar ”tappar ansiktet”. Familjebanden är starka och barnen förväntas lyda och visa tillgivenhet till sina föräldrar (Miles & Tomas, 2007). Det ses som mycket viktigt att ta hand om familjens rykte och status (Tarr & Aggleton, 1999). I traditionell kambodjansk kultur är alla relationer hierarkiskt ordnade, främst utifrån ålder. Äldre har därmed makt och inflytande över de yngre, vilket bland annat visar sig genom att de yngre förväntas huka sig så att deras kropp blir lägre i förhållande till de äldre när de vistas i samma rum (Miles & Tomas, 2007).

Om trafficking

Handel med barn behöver inte innehålla tvång, övertalning eller andra påtryckningar. Detta eftersom barn inte kan ge ett genomtänkt samtycke till den exploatering de utsätts för. Hur många barn som utsätts för trafficking är oklart då det inte finns några exakta beräkningar som visar hur många barn som utsätts. Dels beror detta på att handeln är dold och därmed svåråtkomlig, men även för att det saknas en gemensam metod för att räkna offer för människohandel. Gränsöverskridande handel med barn är vanligare än handel med barn inom ett land (ECPAT, 2007).

Uppskattningar från UNFPA, FN: s befolkningsfond, visar på att omkring 2 miljoner barn dras in i sexhandeln varje år. Alla former av kommersiell sexuell exploatering begränsar kraftigt barnets rätt att få njuta av sin barndom. Konsekvenserna av sexuell kommersiell exploatering kan vara allvarliga, livslånga och även livshotande. Detta både för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska som såväl sociala utveckling och välmående. Konsekvenserna kan variera beroende på olika faktorer så som individuella omständigheter, offrets utveckling, arten och hur länge övergreppen pågått (ECPAT, 2007).

Trafficking i Sydostasien/Kambodja

Barnprostitution och sexuell trafficking har växt sig stark i Asien och har blivit allt mer organiserad. Rafferty (2007) menar att barnen i Sydostasien är väldigt sårbara för kommersiell sexuell exploatering och att trafficking för vissa familjer kan bli en strategi för överlevnad. Författaren menar att många tvingas till att arbeta inom sexindustrin och att den främsta riskgruppen för att utsättas för sexuell trafficking är barn. Både barn och vuxna transporteras över landsgränsen från närliggande länder för att arbeta med sexuell trafficking (Rafferty, 2007).

Takamatsu (2004) menar att faktorer och orsaker till att sexuell trafficking i Kambodja uppkommer bland annat beror på att implementeringen av lagar inte har fungerat, andra faktorer som författaren ser som orsaker är illegal migration, fattigdom, familjeförhållanden, utbildning, sociala och kulturella faktorer, men även att det saknas arbetstillfällen (Takamatsu, 2004). Även Rafferty (2007) diskuterar riskfaktorer för trafficking. Bland dessa orsaker nämns bland annat kön, ålder, etnicitet, och om man lever på landsbygd eller bor i staden. Andra faktorer som påverkar trafficking är den korruption som finns inom de juridiska systemen i Sydostasien. Ytterligare något som försvårar situationen är den ökande efterfrågan bland turister av sex med barn, som i sin tur gjort att barnprostitution och trafficking har ökat (Rafferty, 2007).

Den ovan redovisade bakgrunden kan ses som vår utgångspunkt i denna studie, då den presenterade informationen utgjorde den kunskap som vi fann tillgänglig i Sverige. Med denna kunskap började vi vår uppsatsresa och insamlingen av det empiriska materialet. I nästa kapitel kommer vi att utförligt beskriva den metod som vi använt i genomförandet av vår studie.

Metod

Larsson (2005) beskriver hur man ofta talar om två huvudvägar till kunskap. Den ena tillhör empirismen, medan den andra hör till rationalismen. Inom empirismen använder man ofta den induktiva ansatsen. Här ska teorier växa fram under tiden man samlar in informationen, viktigt är då att man är objektiv och tar avstånd till förutfattade meningar. Inom rationalismen använder man sig av deduktion, och man menar att vägen till vetenskaplig kunskap baserar sig på den kognitiva tankeförmågan och teorier, här utgår man ifrån de egna sinnesintrycken och erfarenheter. Rationalisterna menar att kunskap är något som man tänker sig fram till via logisk härledning. Man utgår alltså utifrån vissa allmänna teoretiska utgångspunkter för att utvinna kunskap. Genom dessa verktyg styr och påverkar man forskningsarbetet. I forskningsarbete används ofta induktion och deduktion parallellt, detta kallas för abduktion (Larsson, 2005).

I vår studie har vi valt att utgå från det sistnämnda, det vill säga ett abduktivt förhållningssätt. Vi har bland annat använt oss av induktion då vi efter datainsamlingen var i behov av ytterligare ett teoretiskt förhållningssätt. Vi har följt den deduktiva inriktningen då vi applicerat vår data och de mönster vi urskiljt i teorier som vi valt ut i förhand. Då vi formulerat frågor och teman har detta till viss del påverkats av vårt teorival.

Trost (1993) menar att syftet med ens studie är avgörande för vilken slags metod forskaren ska använda sig av. Om forskaren är intresserad av att ange frekvenser så ska denne göra en kvantitativ studie medan en kvalitativ studie är lämplig om man är intresserad av att till exempel förstå hur människor resonerar eller reagerar, eller om man vill se på olika handlingsmönster (Trost, 1993).

Kvalitativ forskningsansats

Vi har valt att utgå ifrån en kvalitativ forskningsansats i vår studie då vårt syfte har varit att få en ökad förståelse av den syn som finns på barn i Kambodja och då även mer specifikt på barn som utsatts för sexuell trafficking. Bryman (2002) skriver om hur tyngden i kvalitativ forskning ligger på den intervjuades åsikter och uppfattningar, och att man gärna lägger tyngdpunkten på det generella när man skapar frågeställningar (Bryman, 2002). Holme och Krohn (1997) betonar hur forskaren i det kvalitativa forskningsarbetet försöker överkomma det subjekt-objekt-förhållande som utmärker naturvetenskapen genom att istället försöka sätta sig in i den undersöktes situation och se världen utifrån dennes perspektiv. Synsättet går ut på att man som samhällsforskare inte kan förstå vissa saker om man inte sätter sig in i situationen och ser den ur de undersöktes perspektiv. På detta sätt försöker forskaren att inifrån se på det fenomen som denne studerar för att skapa en djupare och mer fullständig uppfattning om fenomenet. Som forskare kan man då genom ett inifrån-perspektiv förstå ett fenomen samtidigt som man måste inta ett yttre perspektiv för att kunna förklara fenomenet.

Holme och Krohn nämner fyra principer av metodisk karaktär som bör prägla det sätt varpå forskaren tar sig an en frågeställning, och en av dessa principer är närhet till undersökningsenheterna. Med detta menas både en ren fysisk närhet då man ska möta den undersökte ansikte mot ansikte, men även en social närhet som kan utgöra en grund för ömsesidig tillit. En annan princip är en riktig och sann återgivning av vad det som har skett, vilket syftar till att forskaren i rapporten objektivt ska beskriva vad som har ägt rum. Som en tredje princip kan nämnas att rapporten ska innehålla deskriptiva beskrivningar i så stor utsträckning som det anses vara viktigt för att förstå de förhållanden som har undersökts. Den sista principen är att själva rapporten ska innehålla direkta citat som visar hur individerna själva uttrycker sig för att ge en så stor förståelse som möjligt (Holme & Krohn, 1997).

Datainsamling

Observation

Under vår resa har vi genom observationer fått en uppfattning om hur människorna i Kambodja lever och hur en del barn har det. Vi har även sett problemet med sexuell trafficking då vi både har träffat barn som erbjudit sexuella tjänster och sett västerländska män med kambodjanska barn. Genom att resa runt i Kambodja så har det varit omöjligt för oss att inte hela tiden göra observationer av det samhälle vi har befunnit oss i. Vi har dock inte fört någon systematisk dokumentation över det vi har sett. I analysavsnittet kommer vi att ta upp några av de funderingar som har väckts av det vi har observerat.

Kvalitativ intervju

Trost (1993) skriver om hur det finns många mer eller mindre olika former av intervjuer och att dessa benämns på en mängd olika sätt. Han lyfter fram hur man brukar skilja på olika grader av standardisering och strukturering när man talar om intervjuer. När man talar om standardisering menar man den grad till vilken frågorna och situationen är densamma för alla personer som intervjuas, medan strukturering kan syfta på två olika företeelser. I en del sammanhang används termen strukturerad om frågorna har fasta svarsalternativ, samtidigt som termen i andra sammanhang till exempel innebär att ett frågeformulär är högt strukturerat om det har en struktur (Trost, 1993).

Vi har valt att utgå ifrån semistrukturerade intervjuer i vår studie. Syftet med våra intervjuer har både varit att få en bild av informanternas egna upplevelser, deras livsvärldar, samt att samla in faktauppgifter. Genom att göra detta ville vi få en uppfattning om hur man ser på barn och sexuell trafficking i det kambodjanska samhället.

Bryman (2002) skriver om hur man, då man väljer semistrukturerad intervju, vanligtvis brukar skapa speciella teman som man vill behandla. Viktigt att påpeka är dock att den intervjuade i en sådan intervju har möjlighet att formulera svaren precis så som hon vill. Frågorna från intervjuguiden behöver inte heller följa en viss ordning även om detta är vanligt, och man kan som intervjuare även ställa följdfrågor som är relevanta i hänseende till vad intervjupersonen sagt. Bryman menar att det i den kvalitativa intervjun är fritt för intervjun att ta skilda riktningar, då detta ger en upplevelse av vad som är viktigt för den intervjuade. Kvalitativa intervjuer handlar alltså mycket om flexibilitet. Flexibilitet är bland annat viktigt då man talar om ordningen på frågorna, då man behöver vidareutveckla svar eller om man har svårigheter att förstå (Bryman, 2002).

Även Kvale (2007) påpekar hur den kvalitativa forskningsintervjun varken är helt strukturerad med standardiserade frågor eller helt ostyrd, utan att den fokuserar på vissa teman i den intervjuades livsvärld. Han beskriver även hur forskningsintervjuns syfte är att erhålla beskrivningar av den intervjuades livsvärld i avsikt att tolka de beskrivna fenomenens mening. Genom den kvalitativa forskningsintervjun kan man få en förståelse för världen ur den intervjuades synvinkel (Kvale, 2007).

Kvale (2007) menar vidare att forskaren i ett intervjusamtal lyssnar till vad människor berättar om sin livsvärld och då hör dem uttrycka sig med sina egna ord. Därigenom får forskaren reda på deras uppfattningar, drömmar och förhoppningar. Han skriver att styrkan hos intervjusamtalet är att många olika personers uppfattningar om ett ämne då kan fångas och att detta ger en bild av en mångsidig och kontroversiell värld. Vidare skriver Kvale om hur den

kvalitativa forskningens förståelseform hänger ihop med en alternativ syn på social kunskap, mening, verklighet och sanning inom samhällsvetenskaplig forskning (Kvale, 2007).

Genom intervjun har vi kunnat få en sammansatt bild som består av informanternas olika uppfattningar om synen på barn och sexuell trafficking. Samtidigt som deras utsagor har varit mångfacetterade och ibland motstridiga så upplever vi ändå att utsagorna har vissa gemensamma nämnare.

Genomförande

Inledningsvis upprättade vi en intervjuguide (se bilaga 1). Bryman (2002) poängterar hur en intervjuguide kan se mycket olika ut. I en ostrukturerad intervju kan det vara en liten minneslista över olika områden, medan den semistrukturerade intervjun är något mer strukturerad med tydligare frågeställningar och teman. Det är dock viktigt att frågeställningarnas formuleringar inte begränsar och hindrar andra idéer eller uppfattningar att uppkomma då man samlar in data (Bryman, 2002). Vi utformade vår intervjuguide utifrån sex teman som hängde ihop med våra frågeställningar. Temana var: *barns behov*, *sexuell trafficking*, *barns rättigheter*, *barndom*, *barns sexualitet* och *genus*. Under varje tema utformade vi sedan ett antal exempelfrågor.

Vi har sammanlagt genomfört sju intervjuer med sju informanter. Av dessa var tre informanter män och fyra var kvinnor. En kort beskrivning av varje informant återfinns i avsnittet ”beskrivning av informanterna”.

Informanterna fick välja vilken tid och var intervjun skulle genomföras. Samtliga intervjuer genomfördes på de olika organisationernas kontor. Det var endast under ett tillfälle som vi träffade barnen som organisationen arbetade med. Under samtliga intervjuer deltog vi båda som undersökare. Vi hade lagt upp det så att vi som undersökare tillsammans höll i intervjun för att intervjusituationen i så stor utsträckning som möjligt skulle kännas som ett naturligt samtal. Genom att under intervjuerna utgå ifrån intervjuguiden som mall hade vi möjlighet att kunna omformulera frågorna och tillägga följdfrågor. Detta visade sig vara viktigt när det uppkom hinder på grund av språksvårigheter.

Vi har använt oss av en Mp3-spelare för att spela in våra intervjuer. En informant ville inte att intervjun skulle spelas in. En av oss förde då istället noga anteckningar medan den andre höll i intervjun. De övriga informanterna samtyckte till att intervjun skulle spelas in. Tiden för intervjuerna varierade. Den kortaste intervjun var ca 45 minuter medan den längsta var ca 2 timmar och 30 minuter. De övriga intervjuerna varade i ungefär 1 timma. Totalt fick vi ca 7,5 timmar inspelat material.

Svårigheter med intervjun som datainsamlingsmetod

Då intervjuerna genomfördes på engelska så uppkom det vid några tillfällen under några av intervjuerna språksvårigheter. Vi som undersökare hade ibland svårt att förstå informanterna och de hade ibland svårt att förstå oss. Vid en av intervjuerna använde vi oss av en tolk. Vid några av intervjuerna upplevde vi att intervjuerna hade blivit mer givande om en tolk hade närvarat. Några informanter hade ibland svårt att förstå vissa av våra frågor och blev då hjälpta av att samtidigt läsa intervjufrågorna. Några av informanterna behövde betänketid för att kunna formulera sig, vilket ibland gav långa pauser. I vissa fall kom inte informanterna på de ord de sökte och fick då på andra sätt förklara vad de menade.

Trots vissa missförstånd då vi någon gång fick andra svar än de vi hade förväntat oss av frågornas utformning, så upplevde vi inte att språket blev ett sådant hinder att vi inte kunde genomföra en intervju eller att det material vi fick från intervjun inte gick att använda i vår studie. Tvärtom upplevde vi att språket gav oss möjlighet att skapa ett mer naturligt samtal med informanterna och att vi genom språket fick en större förståelse för informanternas livsvärldar då de uttryckte sina egna tankar och åsikter i större utsträckning än att de svarade på frågorna utifrån sin yrkesroll.

Förutom svårigheter med språket upplevde vi vissa svårigheter under våra intervjuer på grund av vårt forskningsämne. Då några av våra intervjufrågor handlade om sexualitet och detta är ett känsligt ämne i Kambodja, så ville inte alla informanter tala om detta. Några informanter valde att svara på vissa frågor och inte på andra, medan några informanter kunde tala nästan obehindrat om ämnet. När vi under intervjuerna kände att informanterna var besvärade av någon fråga så försökte vi förmedla att de inte behövde svara om de inte ville. Eftersom vi upplevde att sexualitet var ett sådant känsligt och genant ämne för informanterna har vi valt att inte skriva vilken informant som säger vad när vi i vårt resultat presenterar vad informanterna berättade om sexualitet.

Urval

Holme och Krohn (1997) betonar betydelsen av urvalet som en avgörande del av undersökningen. De skriver om att då syftet med kvalitativa intervjuer är att skapa en grund för mer ingående och fullständiga uppfattningar om det fenomen vi studerar så görs ett systematiskt urval utifrån vissa medvetet formulerade kriterier. Dessa kriterier är både teoretiskt och strategiskt definierade (Holme & Krohn, 1997).

Elofsson (2005) skriver om hur man talar om olika populationer och urval när man ser på vilken grupp man ska studera. Målpopulationen är den grupp som man skulle vilja studera utan restriktioner för vad som är möjligt. Eftersom det inte är möjligt att studera denna grupp måste man avgränsa sig till en grupp som går att studera, den så kallade rampopulationen. Utifrån rampopulationen görs sedan ett urval då en mindre grupp väljs ut för att vara med i studien (Elofsson, 2005).

Då vi genom vår studie ville få en ökad förståelse av den syn som finns på barn i Kambodja och då även mer specifikt på barn som utsätts för sexuell trafficking behövde vi inledningsvis göra vissa avgränsningar. Målpopulationen i vår studie skulle egentligen bestå av folket i det kambodjanska samhället. Eftersom vi inte hade någon möjlighet att undersöka denna grupp valde vi att avgränsa oss till yrkesverksamma som arbetar med utsatta barn och barn som utsätts för sexuell trafficking i Kambodja. Denna grupp utgjorde vår rampopulation.

Vår ursprungliga tanke var att vi skulle komma i kontakt med informanter ur rampopulationen genom vår kontakt som arbetade på en hjälporganisation i Kambodja. Vi förväntade oss då att få ett så kallat snöbollsurval. Körner och Wahlgren (2002) skriver om hur ett snöbollsurval kommer av att man får tag i en person och att man sedan genom den personen får tag på ytterligare en person och på ett sådant sätt fortsätter det. Urvalet blir då slumpmässigt (Körner & Wahlgren, 2002).

Då det uppkom svårigheter med vår kontakt i Kambodja så fick vi själva ta den första kontakten med olika hjälporganisationer i Kambodja. Genom att söka på Internet efter hjälporganisationer som arbetade med utsatta barn och barn som utsätts för sexuell trafficking

fick vi e-mailadresser, telefonnummer och adresser till ca 15 hjälporganisationer. Vi skickade e-mail, ringde och besökte de olika organisationerna och av dessa var det sju personer som ville delta i studien. Vi tänker att vårt urval till sist blev vad Holme och Krohn (1997) kallar för tillfällighetsurval eller bekvämlighetsurval. Detta urval innebär att man väljer de som man lättast kan få tag på (Holme & Krohn, 1997).

Vi funderar på om vårt urval är representativt för det kambodjanska samhället då vi genom våra informanter har fått en bild av samhällets syn på barn. Vi är medvetna om att informanternas berättelser är skapade i varje individs livsvärld, vilket gör att vi inte vet om de åsikter som framkommit under intervjuerna delas av många eller få människor i Kambodja.

Etiska reflektioner

I utformandet av vår studie har vi fått göra en del etiska överväganden. Vi bestämde oss tidigt att inte rikta studien mot de utsatta barnen. Nordenfors (2006) skriver om att det kan ses som negativt att inte låta barnens röster bli hörda om forskningen rör barn. Vi har ändå valt att inte fokusera direkt på barnen i denna studie. Detta dels för att vi tänker att många av barnen som varit utsatta för sexuell trafficking har gått igenom så mycket att det förmodligen skulle vara mycket svårt att intervjua dem om deras situation. Samtidigt har vi tänkt att barnens ålder är en annan problematisk aspekt, dels för att de inte alltid har den språkliga förmågan att uttrycka vad de vill säga och dels ur ett juridiskt perspektiv. Giota (2005) skriver om hur barn under 18 år inte uppfyller det juridiska kravet på att själva kunna samtycka till om de vill delta eller inte i en viss typ av forskning (Giota, 2005). Att fråga föräldrarna om ett skriftligt samtycke å barnens vägnar anar vi skulle bli ett dilemma då en del av barnen är föräldralösa. Vi har också funderat över hur många av föräldrarna som vet vad deras barn har blivit utsatta för och om inte informationen i sig då skulle bli som ett ytterligare övergrepp på barnet. Genom att vi har avstått från att intervjua de utsatta barnen har vi därmed inte kunnat få en bild av deras livsvärld. Istället har vi alltså valt att rikta studien mot de yrkesverksamma som arbetar med barnen och deras livsvärldar.

Vi har även gjort etiska överväganden i utformandet av intervjuguiden. Genom att utforma intervjufrågorna på ett så övergripande sätt som möjligt så hade vi förhoppningar om att informanterna inte skulle uppleva obehag över att lämna ut information om de barn de arbetar med. Istället ville vi att frågorna skulle uppmuntra informanterna till att beskriva deras egna uppfattningar om synen på barn i allmänhet i Kambodja samt att de skulle ge en allmän bild av de barn som utsätts för sexuell trafficking.

Kvale (2007) skriver i sin bok "Den kvalitativa forskningsintervjun" om intervjuetik och tar upp de etiska riktlinjerna om informerat samtycke, konfidentialitet och konsekvenser. Informerat samtycke handlar om att den som intervjuas bör få information om intervjuens syfte och själva intervjuförloppet. Detta gäller både innan intervjun och vid en slutlig avrundning av intervjun (Kvale, 2007).

För att följa de etiska riktlinjerna utformade vi i ett informations- och samtyckesblad (se bilaga 2). Genom detta gav vi information om vår studie samt om användningen av intervjun. I dokumentet framkom det även att uppgifterna från intervjuerna skulle komma att behandlas konfidentiellt. För att försäkra oss om att informanterna förstod informationen, informerade vi även dem muntligt innan intervjun genomfördes. När informanterna hade tagit del av informationen fick de bekräfta genom att underteckna.

I inledningsskedet funderade vi även över vilka konsekvenser deltagandet i studien kunde ha för dem som skulle delta. Då diskuterade vi att en tänkbar konsekvens kanske kunde vara att barnen som informanterna arbetar med undrar över vilka uppgifter de lämnat ut och att detta kanske i sin tur kunde leda till att de känner mindre tilltro till dem som personal. Dessa tankar skingrades när det bestämdes att intervjuerna skulle äga rum på de olika organisationernas kontor. Vid det tillfället då vi träffade barnen som organisationen arbetade med, skedde det naturligt då de barnen var vana vid besökare.

Tillvägagångssätt vid analys

Intervjuutskrifter

Holme och Krohn (1997) skriver om hur det ofta är en tidskrävande process att analysera den information som man får genom kvalitativa intervjuer, vilket främst beror på informationens form. Efter att man samlat in sitt empiriska material behöver informationen struktureras och organiseras (Holme & Krohn, 1997). Kvale (2007) menar att analysen redan påbörjas vid utskriftsstadiet av intervjuerna, då han menar att utskrifterna i sig är en konstruktion av intervjuforskningens grundläggande data. Konstruktionen består då i att intervjun som muntlig kommunikationsform blir till en skriftlig kommunikationsform. Varje utskrift innebär alltså att en rad bedömningar och avgöranden måste göras (Kvale, 2007).

Inledningsvis hade vi en tanke om att skriva ut intervjuerna ordagrant, inklusive pauser och liknande. När vi började lyssna på intervjuerna märkte vi dock att detta skulle bli för svårt och tidskrävande. Detta berodde både på att vi ibland upplevde det som svårt att uppfatta alla ord som informanterna använde samt att några av informanterna behövde tid på sig för att formulera sig eller omformulera sig då de menade något annat. Vi bestämde oss därför för ett annat tillvägagångssätt som innebar att vi båda lyssnade på en mening i taget och översatte sedan denna så ordagrant vi kunde. Vid några enstaka tillfällen då ingen av oss kunde förstå vad informanten ville uttrycka i en mening, valde vi att inte skriva ut den meningen.

När vi arbetade med utskrifterna försökte vi vara noga med att kontrollera att vi båda två hade uppfattat en informants uttalanden på samma sätt. I de fall då vi båda trodde att vi hade förstått vad informanten menade och det sedan visade sig att våra uppfattningar gick isär, så diskuterade vi dessa och valde då ingen av uppfattningarna framför den andra. Vi försökte då istället att sammanlänka våra uppfattningar.

Till en början översatte vi en intervju i taget och skrev ner den för hand. När vi sedan hade skrivit ner intervjun ordagrant skrev vi in den på en dator samtidigt som vi omformulerade informanternas uttalanden så att texten blev mer läslig. Vid några tillfällen sade en informant något ord i en mening som vi uppfattade skulle betyda något annat i sammanhanget. Då omformulerade vi meningen så som vi uppfattade att informanten menade med sitt uttalande.

Vi är medvetna om att språksvårigheterna på detta sätt kan ha påverkat vårt resultat, vilket vi har försökt att ha med oss när vi har analyserat resultatet. Kanske har vi som undersökare uppfattat att en informant har menat något med sitt uttalande som denne egentligen inte menade. Vi kommer i vår analys utförligt att redogöra för de tolkningar vi har gjort utifrån informanternas berättelser.

Meningskategorisering som analysmetod

För att analysera vårt empiriska material har vi använt oss av analysmetoden meningskategorisering. Enligt Kvale (2007) innebär metoden meningskategorisering att man som forskare kategoriserar meningen i det intervjupersonen säger. Genom kategoriseringen kan långa uttalanden reduceras till enkla kategorier, vilket gör att en stor text kan sammanfattas och struktureras (Kvale, 2007). Målsättningen med kategoriseringen är alltså att minska informationen så att skildringarna blir mer överblickbara (Larsson, 2005). Som forskare kan man antingen ha utvecklat kategorierna i förväg eller så kan man låta de uppkomma under tiden som man analyserar materialet. Kategorierna kan till exempel hämtas från teorin, från vardagspråket eller från intervjupersonernas egna uttalanden (Kvale, 2007).

För att kunna urskilja centrala teman i vår studie började vi med att läsa igenom våra intervjuutskriften. Vi ställde först upp resultatet utifrån de teman som vi hade i vår intervjuguide. För att sammanfatta eller kategorisera materialet ytterligare valde vi att utgå ifrån våra två första frågeställningar, då vi tänkte att det skulle bli mer begripligt för läsaren. Samtidigt skapade det även en tydlighet och struktur som underlättade för oss i arbetet med analysen. När vi sedan genomförde vår analys valde vi att utgå ifrån huvudkategorierna: *synen på barn*, *synen på barn som utsätts för sexuell trafficking* samt *hur synen på barn påverkar den hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking*. För att göra vår analys mer överskådlig valde vi att även ha subkategorier under de stora kategorierna *synen på barn* och *synen på barn som utsätts för sexuell trafficking*. Subkategorierna växte fram naturligt under analysens gång, då det blev tydligt vilka centrala delar som svarade på våra frågeställningar.

Under kategorin *synen på barn* lade vi till subkategorierna: *barns behov*, *barns rättigheter*, *barnets position i samhället och familjen* samt *synen på flickor och pojkar utifrån könsroller och sexualitet*. Under kategorin *synen på barn som utsätts för sexuell trafficking* valde vi subkategorierna: *Synen på barn som passivt offer*, *synen på barnet som aktör* samt *den stigmatiserande synen på flickan*.

Hermeneutik som förståelsegrund

I denna studie har vi utgått ifrån hermeneutiken som förståelsegrund för den kunskap som vi har fått genom denna studie. Vi tror att denna förståelsegrund kommer att hjälpa oss att kritiskt granska våra tolkningar och att öka vår medvetenhet för det komplexa i att fundera över sina egna tolkningar.

Gilje och Grimen (1992) skriver om hur vi människor talar om att olika fenomen är meningsfulla och att de har en betydelse. Det som karaktäriserar meningsfulla fenomen är att de måste tolkas för att man ska kunna förstå dem. Tolkningen av dessa meningsfulla fenomen är något som vi som sociala aktörer gör hela tiden. När fenomenets mening är oklara för oss krävs dock speciella metodologiska strategier för att få fram meningen. Hermeneutiken syftar till att klargöra vad förståelse och tolkning är av meningsfulla fenomen. Människor tilldelar sina egna handlingar och andra fenomen mening. Vi ger själva beskrivningar och tolkningar av vad vi gör och av det samhälle vi lever i. Detta innebär att samhällsforskare ofta måste tolka och förstå något som redan är tolkningar, det vill säga att de måste förhålla sig till en värld som är tolkad av de sociala aktörerna själva. Detta gäller även om de tolkningar som har gjorts av de sociala aktörerna är felaktiga, eftersom även felaktiga tolkningar av världen ger lika mycket information och är lika användbara som korrekta tolkningar (Gilje & Grimen, 1992).

Thurén (2006) skriver om hur hermeneutisk vetenskap är en sådan vetenskap som bedriver tolkningar som bygger på att vi människor förstår andra människor. Ordet hermeneutik kan översättas till tolkningslära, i vilken inkännande och förståelse betonas. Förförståelse är ett centralt begrepp inom hermeneutiken, vilket syftar till att vi inte enbart uppfattar världen genom våra sinnen utan att det alltid sker en tolkning. Utifrån vår förförståelse, det vill säga utifrån våra erfarenheter, minnen och upplevelser, tolkar vi olika situationer olika. Förförståelsen består i början av fördomar, vilka senare utvecklas till verklig förståelse.

Gilje och Grimen (1992) beskriver förförståelse som ett nödvändigt villkor för förståelse på följande sätt:

”När vi ska tolka en text eller ett annat meningsfullt fenomen måste vi börja med vissa idéer om vad vi ska se efter. Utan sådana idéer skulle våra undersökningar inte ha någon *riktning*. Vi skulle inte veta *vad* vi ska rikta vår uppmärksamhet *mot*” (Gilje & Grimen: 1992, s. 183).

En aktörs förförståelse kan innehålla många komponenter. Gilje och Grimen (1992) tar upp komponenterna språk och begrepp, trosuppfattningar och individuella personliga erfarenheter. Genom att kunna ett språk kan man också behärska olika begrepp som framhäver vissa aspekter hos fenomen medan andra aspekter förblir dolda. Aktören ser därför världen utifrån de begrepp som språket möjliggör. Om de sociala aktörerna har olika språk har de också tillgång till olika begrepp. Utifrån detta kan aktörerna ha olika förståelsehorisonter som gör att de ser olika saker trots att de i en mening ser på ”samma sak” (Gilje & Grimen, 1992).

En aktörs trosuppfattningar är alla de saker som aktören ser som sant och dessa är med och bestämmer vad aktören tar för givet och vad denne ser som problematiskt. Slutligen ingår även en aktörs personliga erfarenheter i förförståelsen. Dessa erfarenheter är olika från person till person och beror på vilken miljö aktörerna har växt upp i och lever i, samt vilka erfarenheter de har med sig. Språk och begrepp, trosuppfattningar och personliga erfarenheter bildar tillsammans med annat till vår förförståelse, vilken vi tar med oss in i interaktionen med andra och när vi försöker att tolka meningsfulla fenomen (Gilje & Grimen, 1992).

Då forskaren alltid påverkas av sin egen förförståelse så får den hermeneutiska forskningen ofta en kvalitativ karaktär. För hermeneutikern finns det ingen objektiv kunskap eftersom all tolkning påverkas av ens egna känslor, värderingar etc. Man kan alltså inte uppnå generaliserbarhet, men det är heller inte meningen enligt hermeneutiken (Thurén, 2006).

Enligt Gilje och Grimen (1992) är en annan viktig del av hermeneutiken att meningsfulla fenomen endast är förståeliga i den kontext som de förekommer i. Det är kontexten som ger ett fenomen en bestämd mening. Författarna menar att den hermeneutiska cirkeln kanske är det viktigaste begreppet inom hermeneutiken då denna cirkel pekar på sambanden mellan det vi ska tolka, förförståelsen och det sammanhang som det måste tolkas i. Den hermeneutiska cirkeln innebär att den del som ska tolkas är beroende av hur helheten tolkas, samtidigt som hur helheten ska tolkas är beroende av hur delarna tolkas. Den hermeneutiska cirkeln hänvisar till motiveringssammanhang som innebär att tolkningar av meningsfulla fenomen bör motiveras. Som exempel lyfts fram att vi måste hänvisa till en hel text när vi ska motivera en tolkning av en del av texten. När vi sedan ska motivera en tolkning av hela texten måste vi även då hänvisa till en tolkning av textens delar. Som forskare måste man hela tiden pendla mellan att försöka tolka enskilda delar och helheten (Gilje & Grimen, 1992).

Även Kvale (1997) skriver om den hermeneutiska cirkeln och menar att en sådan texttolkning i princip är en oändlig process, men som ändå i praktiken upphör då man kommit fram till en

rimlig, giltig mening som är fri från inre motsägelser (Kvale 1997). Genom att göra tolkningar av det insamlade intervjumaterialet, av de olika delarna som materialet innehåller, så tror vi att man har möjlighet att ”söka sig till den mest riktiga tolkningen”.

Vår förförståelse

Den förförståelse vi hade i inledningsskedet av studien, bestod främst av föreställningar om Kambodja som ett utvecklingsland. Ingen av oss hade tidigare varit i Kambodja och vi hade inte någon större kunskap om landet. Vi hade hört om att sexuell trafficking var ett stort problem i Kambodja och tänkte då på de barn som utsätts för detta. Utifrån dessa föreställningar hade vi en idé om att barnens situation i Kambodja skiljde sig från barnens situation i Sverige. Innan vi gjorde vår resa för att samla in vårt empiriska material skaffade vi oss en uppfattning om barnens situation i Kambodja samt om sexuell trafficking genom litteratur.

Vi båda undersökare hade även olika förförståelse då vi som individer skiljer oss åt när det gäller personliga erfarenheter och trosuppfattningar. Samtidigt tänker vi att faktorer som samma kön, att vi är nära varandra i ålder och att vi har läst socionomprogrammet gör att vi har haft liknande upplevelser av vår resa. Vi är medvetna om att vår förförståelse har påverkat våra upplevelser och att två andra personer med andra förståelsehorisonter förmodligen skulle se och uppfatta saker på andra sätt än vad vi har gjort. Genom all den information som vi fick när vi samlade in vårt empiriska material, har vi nu fått en helt annan förståelse än den vi hade tidigare.

Validitet, reliabilitet, generaliserbarhet

Kvale (2007) skriver om att begreppen validitet, reliabilitet och generaliserbarhet har fått en position som ”vetenskapens heliga treenighet” och att denna treenighet bland annat har använts för att diskvalificera kvalitativ forskning.

Validitet

Enligt Esaiasson, Gilljam, Oscarsson och Wängnerud (2007) är validitet kanske det svåraste och mest centrala problemet för den empiriska samhällsvetenskapen då forskningen både arbetar på ett teoretiskt och ett operationellt plan. Frågor och problem formuleras på en teoretisk nivå samtidigt som undersökningarna genomförs på en operationell nivå. Därför uppkommer det ett ständigt problem som handlar om vi empiriskt undersöker det som vi på den teoretiska nivån säger att vi undersöker. Författarna skiljer på två typer av validitet: begreppsvaliditet och resultatvaliditet. Begreppsvaliditet definieras som överensstämmelse mellan teoretisk definition och operationell indikator samt att det inte finns några systematiska fel. Resultatvaliditet innebär att man mäter det man avser mäta. För att uppnå god resultatvaliditet behöver begreppsvaliditeten vara god och reliabiliteten bör vara hög. På ju högre abstraktionsnivå man lägger sitt problem, desto svårare blir översättningen till operationella indikatorer. Diskussionen om validitet innehåller en avvägningsproblematik som varje forskare behöver förhålla sig till (Esaiasson et al, 2007).

Körner och Wahlgren (2002) definierar validiteten som ett mått på överensstämmelse mellan vad ett mätinstrument, exempelvis ett frågeformulär, avser att mäta och vad det i realiteten mäter (Körner & Wahlgren, 2002). För att en undersökning ska ha hög validitet behöver det

empiriska materialet som insamlas vara relevant för den frågeställning man arbetar utifrån. Begreppet validitet innefattar en undersöknings relevans och giltighet (Halvorsen, 1992). Kvale (2007) menar att validering är en kvalitetskontroll som ska genomföras under hela kunskapsproduktionen.

När vi har funderat på validiteten i vår studie så har vi framförallt granskat våra frågeställningar och diskuterat om vi genom våra intervjuer har tagit reda på det vi från början hade för avsikt att ta reda på. Vi funderade då även på om andra datainsamlingsmetoder hade bidragit till en högre validitet. Eftersom våra frågeställningar handlade om hur de yrkesverksamma beskrev synen på barn i Kambodja och synen på barn som utsätts för sexuell trafficking så tänkte vi att intervjuer som datainsamlingsmetod passade bäst. Eftersom vi genom de yrkesverksamma ville komma åt synen på barn i det kambodjanska samhället har vi funderat över om vi kunde ha undersökt denna syn på ett annat sätt. Vi tänker att den bild av synen på barn som vi har fått genom de yrkesverksamma förmodligen skulle se annorlunda ut om vi undersökte den genom att istället intervjua till exempel bönder på den kambodjanska landsbygden. Samtidigt skulle vi då antagligen inte kunna få svar på vår frågeställning om samhällets syn på barn påverkar den hjälp som finns för de barn som utsätts för sexuell trafficking.

I det första skedet av vår studie upplevde vi att vi blev hjälpta av vår intervjuguide, då vi genom denna kunde avgränsa oss till att fråga efter den information som vi trodde att vi behövde för att kunna svara på våra frågeställningar. Genom intervjuguiden kunde vi fokusera på vårt undersökningsområde och inte utöka detta. Vi har även kontinuerligt under hela processen försökt att ha våra frågeställningar i fokus och återkopplat till dessa för att se så att vi faktiskt har arbetat med att få den information vi behövde för att kunna svara på dem.

För att höja validiteten menar Larsson att man som intervjuare ska vara noga med att möta informanterna i samtalet och reda ut oklarheter (Larsson, 2005). Detta var något som vi tycker fungerade bra under intervjuerna och som vi tror ökade kvaliteten på den information vi fick.

Reliabilitet

Trost (1993) skriver om hur det vid kvalitativa intervjuer blir lite egendomligt att tala om reliabilitet eller tillförlitlighet. Med reliabilitet menas ofta att en mätning vid en viss tidpunkt ska ge samma resultat vid en ny mätning. Problemet med detta är att man då förutsätter ett statistiskt förhållande istället för att se att vi hela tiden deltar i olika processer. I begreppet reliabilitet kan man särskilja de fyra komponenterna kongruens, precision, objektivitet och konstans. Kongruens handlar om likhet mellan frågor som avser mäta samma sak. Med precision syftar man till intervjuarens sätt att registrera svar och innebär att man som forskare inte ska förutsätta att man förstår något innan man verkligen är säker på att man har förstått något och kontrollerat att så är fallet. Komponenten objektivitet hänger ihop med olika intervjuares sätt att registrera svar och den bedöms vara hög om olika intervjuare registrerar samma saker. Med objektivitet menas i detta sammanhang att man som läsare av en rapport ska kunna ta ställning till om man uppfattar ett svar eller ett resonemang på ett annat sätt. Komponentens konstans ser till tidsaspekten och förutsätter att det som man undersöker inte ändrar sig. Författaren skriver vidare om hur konstans inte är så aktuellt i kvalitativa studier då man är intresserad av just förändringar (Trost, 1993).

Även Kvale (2007) menar att begreppet reliabilitet hänför sig till forskningsresultatens konsistens och att diskussioner om reliabilitet ofta sker i relation till ledande frågor. Ledande

frågor som inte ingår i en medveten intervjuteknik kan oavsiktligt inverka på svaren. Författaren påpekar dock att man även behöver diskutera reliabiliteten vid utskrifter av intervjuerna, då varje utskrift innebär att en rad avgöranden och bedömningar måste göras (Kvale, 2007).

I vår studie har vi försökt att sträva efter en hög reliabilitet genom att hela tiden försöka reflektera över vad vi som undersökare gör och varför vi gör det. När vi utformade vår intervjuguide försökte vi vara medvetna om att inte utforma ledande frågor. Under intervjuerna cirkulerade frågorna kring vissa teman och genom detta kunde vi se om informationen vi fick var varaktig och hållbar. Detta menar Larsson (2005) kan höja reliabiliteten. När vi lyssnade på intervjuerna i efterhand upptäckte vi att vi vid några tillfällen ställde ledande frågor, vilket skedde i samband med att vi omformulerade en fråga som inte informanten förstod. Vi ställde inte heller alltid intervjufrågorna på samma sätt som vi hade utformat i vår intervjuguide när vi genomförde en intervju. Att detta kan ha påverkat komponenten kongruens är något som vi är medvetna om.

Under våra intervjuer försökte vi vara noga med att inte dra några snabba slutsatser om vad våra informanter menade med sina uttalanden, detta framförallt på grund av att intervjuerna genomfördes på engelska. Vi frågade därför ofta informanterna om vi hade förstått dem rätt och bad dem upprepa sina svar om vi inte var säkra på vad de menade. Som tidigare nämnts har språket inneburit utmaningar som vi tror till viss del kan ha påverkat vår studies reliabilitet. Detta då vi förmodligen vid något tillfälle kan ha missförstått någon informant då denne kanske egentligen menade något annat.

Generaliserbarhet

Larsson (2005) menar att möjligheten att generalisera resultat i en kvalitativ studie är begränsad eller omöjlig. Han använder begreppet extrapolering för att förklara hur man möjligen kan studera det aktuella fenomenet. Extrapolering innebär att man gör logiska och problemorienterade förklaringar och uttalanden. Det man kommer fram till kan med stor försiktighet användas i situationer med liknande förhållanden. Det är dock viktigt att vara medveten om att detta inte har något att göra med sannolikhet och statistik att göra (Larsson, 2005).

Kvale (2007) skriver om att frågan om huruvida resultaten är generaliserbara, ofta riktas mot intervjuundersökningar. Han talar om tre olika sorters generalisering som han benämner: naturalistisk generalisering, statistisk generalisering och analytisk generalisering. Medan den naturalistiska generaliseringen har sin grund i personlig erfarenhet och är en så kallad påståendekunskap, så är den statistiska generaliseringen formell och bygger på statistik. Till skillnad från dessa görs det vid en analytisk generalisering en noggrann bedömning av i vilken mån ens resultat kan ge vägledning för resultatet i en annan situation. Forskaren bygger då sin generalisering på en påståendelogik genom att specificera stödjande belegg och klarlägga sina argument. På så sätt gör forskaren det möjligt för läsaren att bedöma riktigheten i generaliseringsanspråket (Kvale, 2007).

Vi har inte med vår studie haft för avsikt att göra något generaliseringsanspråk utifrån vårt resultat. Som framkom under avsnittet "hermeneutiken som förståelsegrund" så finns det enligt hermeneutiken ingen objektiv kunskap, vilket innebär att vi inte heller kan uppnå generaliserbarhet. Den bild av synen på barn och sexuell trafficking i Kambodja som vi kommer att förmedla i denna studie är vår tolkning av den kunskap vi har fått genom intervjuer, observationer, litteratur och våra egna upplevelser. För att läsaren ska kunna få en

ökad inblick i de berättelser som informanterna försåg oss med, kommer vi nedan att kort beskriva informanterna i vår studie.

Beskrivning av informanterna

Vår studie bygger på intervjuer med yrkesverksamma som arbetar med utsatta barn. Det de olika organisationerna har gemensamt är att de alla på olika sätt arbetar med att förbättra situationen för utsatta barn i Kambodja. Vilka barn de arbetar med och på vilket sätt de arbetar med att förbättra deras situation skiljer sig åt. Några av organisationerna arbetar på olika sätt direkt med barnen medan andra organisationer på olika sätt arbetar indirekt med barnen. De olika organisationerna har olika inriktningar, som bland annat förebyggande arbete, rehabilitering, utbildning och information samt terapeutiskt arbete. Nedan följer en kort presentation av informanterna och de organisationer inom vilka de arbetar.

Informant 1 är en ung kvinna som arbetar inom en organisation som arbetar med utsatta barn och som främst inriktar sig på arbete med gatubarn. Kvinnan har motsvarande grundskoleutbildning och har endast arbetat inom organisationen i några månader. Organisationen arbetar direkt med barn och en stor del av deras arbete består av att bedriva uppsökande verksamhet. De erbjuder barnen att sluta arbeta och leva på gatorna och ger dem boende och möjlighet till att utbilda sig eller lära sig en färdighet. Dessa färdigheter kan till exempel vara att lära sig sy eller få körkortsutbildning.

Informant 2 är en medelålders kvinna som är chef för en organisation som indirekt arbetar med flickor i åldern 7-18 år som utsatts för sexuell trafficking eller som har blivit sexuellt utnyttjande. Kvinnan kommer inte ursprungligen från Kambodja och hon har en utbildning inom ekonomi och marknadsföring. Kvinnan har arbetat inom organisationen i många år då hon även var med och startade den. Innan dess hade hon inte någon erfarenhet av att arbeta med barn. Organisationen handleder olika organisationer som arbetar direkt med de utsatta flickorna och arbetar mycket med samverkan mellan de olika organisationerna. Organisationen tar även emot barn som de slussar vidare till olika passande åtgärder beroende på deras behov.

Informant 3 är en ung man som arbetar med IT i en organisation som indirekt arbetar med barn som utsatts för trafficking och kommersiell sexuell exploatering. Mannen har en utbildning inom IT och har arbetat inom organisationen i tre år. Organisationen arbetar främst administrativt med att producera och distribuera olika material till olika organisationer och till samhället. Organisationen arbetar framförallt förebyggande då de fokuserar på information och utbildning.

Informant 4 är en man i övre medelåldern som har arbetat inom organisationen i nio år och som har en utbildning inom kriminologi och juridik. Mannen arbetar som föreståndare på ett härbärge för flickor som utsatts för sexuell trafficking. Flickorna är vanligtvis mellan 10-17 år, men den yngsta som organisationen arbetade med när vi besökte dem var sex år. Barnen får bo på härbärgen och genom organisationen får de sjukvård, terapi och utbildning. Organisationen arbetar mycket med färdighetsträning, vilket innebär att barnen får välja en färdighet som de vill lära sig. Detta kan till exempel vara att lära sig sy, laga mat, eller att bedriva jordbruk.

Informant 5 är en kvinna i yngre medelåldern som arbetar inom samma organisation som informant 4. Kvinnan arbetar framförallt på organisationens kontor med att utforma

organisationens verksamhet. Hon har en Master i socialt arbete och har även utbildning inom ekonomi, marknadsföring och internationellt utvecklingsarbete.

Informant 6 är en man i medelåldern som är läkare. Mannen har en medicinsk utbildning och arbetar på en organisation som arbetar med föräldralösa barn, både pojkar och flickor. Mannen är även chef för den avdelning som vi besökte och han hade varit det i åtta år. Organisationen ger barnen boende och utbildning och tar emot barn från att de är nyfödda till att de fyller 18 år. Organisationen ger barnen en uppväxt i en familj, tillsammans med andra föräldralösa barn. Förutom utbildning erbjuds barnen att delta i olika kurser i form av traditionell dans, karate och olika sporter.

Informant 7 är en ung kvinna som inte ursprungligen kommer från Kambodja. Kvinnan har en Master i socialt arbete och arbetar på en organisation som arbetar med att bekämpa kommersiell sexuell exploatering av barn. Tillsammans med den kambodjanska polisen gör organisationen undersökningar och genomför räddningsaktioner. Organisationen arbetar även med krisinterventioner och med att placera barnen som utsatts på olika rehabiliteringsenheter.

Genom detta metodkapitel hoppas vi att läsaren har fått en tydlig inblick i hur vi har gått tillväga när vi har samlat in vårt empiriska material och hur vi sedan har analyserat detta. I nästa kapitel kommer vi vidare att redogöra för de teorier som vi har valt för att kunna analysera resultatet av våra intervjuer.

Teori

Vi har valt att använda oss av det så kallade nya barndomsparadigmet inom sociologin för att analysera vårt empiriska material. Detta då vi anser att paradigmet presenterar en syn på barn och barndom som alltmer återfinns i det svenska samhället idag. När vi läste om barndomsparadigmet fann vi även information om Bronfenbrenner och hans utvecklingsekologi. Då en del av Bronfenbrenners tankar kan sägas föregå barndomsparadigmet så kommer vi här även att presentera de teoretiska utgångspunkterna i hans utvecklingsekologi. För att få en djupare förståelse för barnens position som aktörer i det kambodjanska samhället valde vi efter datainsamlingen även att använda oss av rollteorin. Denna teori kommer att presenteras efter redogörelsen av barndomsparadigmet.

Barndomsparadigmet

Hendrick (1997) diskuterar kring hur historien har konstruerat barndom i England under 1800- och 1900-talen. Han fokuserar på två teman och ser först på förändringen från en idealbarndom uppdelad i geografi och av klasserfarenheter till en mer enhetlig och sammanhängande barndom. Därefter ser han på den politiska och kulturella kamp som ägde rum under århundradet för att utöka det förändrade konceptet av barndom bland invånarna (James & Prout, 1997).

Giota (2005) skriver om hur det under 1970-talet började utvecklas en ny syn på barn och ungdomar inom utvecklingspsykologin. Bronfenbrenner var en av de teoretiker som tidigt anslöt sig till det nya perspektivet och utvecklade det. Bronfenbrenner betonade i sin utvecklingsekologi hur den uppfattade verkligheten växte fram i barnets medvetande och i dess aktiva engagemang i förhållande till den fysiska och sociala miljön. Enligt utvecklingsekologin är barnet i begynnelsen endast medvetet om den närmiljö, det mikrosystem, som det för stunden ingår i. Till exempel kan detta vara familjen, skolan eller grannskapet. Senare i utvecklingen utvecklar barnet en ökad upplevelse av relationer mellan händelser i olika närmiljöer. Då utvecklas en upplevelse av ett mesosystem, vilket innebär att närmiljöerna ses som beroende av varandra. Ju mer kontakt det finns mellan barnets närmiljöer, desto större betydelse har dessa för barnet. Det finns även förhållanden utanför barnets närmiljöer som påverkar barnets utveckling. Dessa förhållanden kan exempelvis vara föräldrarnas arbetsförhållanden och kommunens barnomsorg. Sådana faktorer som indirekt får konsekvenser för barnet bildar ett system som kallas för exosystem. Övergripande utgör sedan till exempel ideologiska och ekonomiska värderingar faktorer som även de indirekt påverkar barnet genom utformningen av exempelvis skolan. Dessa faktorer utgör ett så kallat makrosystem. Det som är centralt för perspektivet är uppfattningen om att den utvecklingsmässiga förändringen hos individen är en dialektisk process då individen påverkas av sin närmiljö samtidigt som individen i sin tur påverkar sin närmiljö (Giota, 2005).

Även Nordenfors (2006) skriver om hur forskning före 80-talet hade sitt ursprung i en utvecklingspsykologisk tradition medan forskare sedan dess alltmer har uppmärksammat barns delaktighet och aktörskap i det sociala livet. Nordenfors presenterar en indelning av forskning i tre kategorier utifrån teoretiska paradigmer. Den första kategorin omfattar forskning baserad på anknytningsteorin, utvecklingspsykologi och socialisationsteorier. Denna forskning ser på det beroende barnet då fokus ligger på vuxnas omsorg om barn och vuxnas expertkunskap om barn. I den andra kategorin finns den forskning som handlar om barn i

institutionella miljöer och som spänner över flera discipliner såsom exempelvis socialpsykologi, sociologi och pedagogik. Fokus ligger på barns interaktion i institutionella miljöer och strukturens påverkan. Den tredje kategorin innehåller den nyare forskningen som ser barnet som både subjekt och aktör. Forskningen utgår från tanken om att barn är en egen social kategori. Tidigare har barn betraktats som passiva mottagare av föräldrarnas aktiva fostran, men den moderna barndomsforskningen bidrar till en ny syn på familjen där barnen finns med som subjekt och är med och skapar familjelivet (Nordenfors, 2006).

James och Prout (1997) skriver vidare om hur det under de senaste sex-sju åren (läs i början av 90-talet) har uppkommit diskussioner om och intresse för barndomen. Orsaken till detta har bland annat varit att forskningscenter och program har uppkommit inom området samtidigt som sociologiska och kognitiva discipliner under denna tid har börjat arbeta med barndomen som ett legitimt och problematiskt område. Även inom andra discipliner började man se på barndomen som ett viktigt område att studera. Förändringarna innebar att det traditionella sättet att se på barndom, barns position och roll började förändras som helhet. Författarna skriver att det nu är mycket mer vanligt att man ser på barndomen som en del av samhället och kulturen och att barnen ska ses som sociala aktörer.

Genom det som författarna benämner som det nya paradigmet för de interaktionistiskt sett fram barn som både agenter och produkter av sociala processer. Med influenser från socialkonstruktionismen betonas den sociala, kulturella och historiska föränderligheten av barndomen. Författarna skriver vidare att man teoretiskt sett har förflyttat sig avsevärt och att barn under 1900-talet aldrig någonsin prioriterades så mycket som de prioriteras nu. Ett barncentrerat samhälle ger barnet och intresset av barnet en given plats, bland annat när det gäller praktiserandet av lagar, välfärd, medicin och utbildning.

James och Prout presenterar de utgångspunkter som kännetecknar det nya paradigmet. Den första utgångspunkten i paradigmet är att barndom ses som en social konstruktion. Barndom utgör på så sätt en referensram för hur vi ska kunna förstå de första åren i våra liv. Vad barndom är varierar mellan olika kulturer samtidigt som barndomen utgör en strukturell och kulturell komponent i alla samhällen. Den andra utgångspunkten i paradigmet är att barndom aldrig helt kan skiljas ut från variabler såsom klass, kön och etnicitet. Den tredje utgångspunkten i paradigmet är att barn måste ses som aktivt involverade i skapandet av deras egna sociala liv och av det samhälle de lever i. Den sista utgångspunkten i paradigmet kan sägas vara att engagera sig i och svara till den förändringsprocess av barndom som sker i samhället. Trots att det är möjligt att identifiera dessa kännetecken som tillhörande det nya paradigmet i studiet om barndom, så menar författarna att det är tydligt att paradigmet existerar mer som en möjlighet än som en redan färdig modell med teoretiska grundprinciper (James & Prout, 1997).

Nedan kommer vi mer utförligt att presentera några av barndomsparadigmets teoretiska utgångspunkter i avsnitt som vi ser som centrala för vår studie.

Barns behov

Woodhead (1997) skriver om hur begreppet barns behov har blivit ett begrepp i tiden och menar att den universella retoriken av barns behov döljer specifika och kulturella skillnader. Att tala om behov ses som något progressivt och upplysande när man arbetar med barn. Författaren menar dock att det bakom ordet "behov" finns latent antaganden och fördomar om barn då begreppet säger mycket mer om kultur och personliga värderingar, än om barndomens natur. När man avgör vad barns behov är behövs en bedömning göras av vad som

är bra för barn och hur detta ska uppnås. Dessa bedömningar görs av de vuxna, inte av barnen själva. Trots detta talar man om barns behov som något som är tillhörande barnen, barnens egendom. Woodhead skriver vidare om hur man lätt får intrycket av att barns behov är något universellt som bygger på objektivitet. Han hävdar dock att barns behov är olika utifrån vilken kulturell referensram man utgår ifrån, då bestämningen av behov både beror på konstellationer av förhållanden i den sociala omgivningen och på universella kvaliteter av mänskligt liv. En del behov kan ses som universellt giltiga medan andra mer detaljerade behov är normativa och beror på bedömningar av processer som rör kulturell adaptation och social anpassning. Författaren presenterar en bild av behov som kulturella konstruktioner, detta eftersom det utifrån kulturen bestäms vilka behov barnen ska ha, exempelvis vad de behöver lära sig i skolan. Enligt Woodhead har dessa behov inget att göra med barnens psykologiska välbefinnande.

Författaren nämner fyra olika sätt som man kan använda sig av barns behov. Ett sätt att använda sig av behov är som föreskrift om barns psykologiska natur medan ett annat sätt är att tala om behov som en innebörd av konsekvenser av särskilda upplevelser i barndomen. Ett tredje sätt är att använda sig av behov när man bedömer vilka barndomsupplevelser som är mest kulturellt adaptiva. Det fjärde sättet är att använda behov när man talar om vilka barndomsupplevelser som värderas högst i samhället.

Woodhead skriver även om att det kan uppkomma problem om den västerländska kulturen och dess värderingar förespråkas så att det leder till ett universellt användande av barns behov. Detta då det västerländska användandet av barns behov inte passar in i alla kulturella kontexter (James & Prout, 1997).

Barndom och sexuellt utnyttjande

James och Prout (1997) skriver om hur de ser idéer om ålder som ett viktigt kännetecken i det sociala skapandet av barndom. Sociologiska intressen för ålder har uppkommit för att använda ålder som en strukturerande princip i olika samhällen. Ålder behandlas ofta genom att man ser på olika åldersgrupper och delar in barnen i olika grupper såsom till exempel spädbarn och tonåringar. Författarna menar att de västerländska uppfattningarna om barndom bygger på att det är genom föreställningar om ålder som barnens dagliga livserfarenheter produceras och kontrolleras (James & Prout, 1997).

Nya föreställningar om barn och barndom har konstruerats genom att nya sätt om hur man talar om, skriver om och föreställer sig barn har uppkommit. Dessa föreställningar konstruerar barn som mer aktiva, kunniga och socialt deltagande än vad de tidigare diskurserna tillåtit. Dessutom finns faktorer som kön, klass, fattigdom, etnicitet och familjeliv med i de samtida bilderna av barndom då barnen ses som olika varandra. De porträtteras som aktiva, medvetna, bedömande och komplexa. Denna bild av barndom är bara en av flera representationer av barndom som konstrueras och upprätthålls av bland annat massmedia. Andra bilder av barndom existerar för att påminna oss om att den ideala barndomen är lokal och återfinns i de rikare delarna av världen. Prout (2005) skriver om vilken funktion andra bilder av barndomen fyller:

”Images of suffering children also underline an important element of the idealized discourse of childhood: these children exemplify the vulnerability and dependence that are projected as the natural state of childhood and the harsh realities of life for the most of the world’s children”.
(Prout: 2005, s. 13.)

Det finns alltså en stor mångfald av hur barndom är upprättad mellan och inom samhällen, beroende på skillnader som delar socialt liv. Författaren tar bland annat upp migration som en faktor som har direkt påverkan på differentieringen av barndom då barn i fattiga länder kan uppleva arbete, fattigdom, frånvarande föräldrar, osäkerhet, krig, katastrofer och rasism under sin barndom. Samtidigt menar författaren att barndomskultur utifrån ett globalt perspektiv blir alltmer homogeniserad då samma produkter, som exempelvis leksaker och kläder, nu är tillgängliga överallt i världen (Prout, 2005).

Kitzinger (1997) menar att sexuellt utnyttjande kan ses som ett brott mot barndomen. Hon skriver om hur media förmedlar en bild av barndomen som en bekymmerslös och oskyldig tid samtidigt som många hävdar att sexuellt utnyttjande befläcker oskyldigheten. Författaren skriver att denna oskyldighet i sig stigmatiserar barnet då den oskyldiga barndomen exkluderar dem som inte följer idealet. Bilden av barnet som oskyldigt kompletteras av bilden av barnet som passivt genom att barnet porträtteras som offer. Denna bild hävdar författaren används för att neka barn tillgång till makt och kunskap, vilket gör att barnens sårbarhet för utnyttjande ökar. Kitzinger skriver vidare om hur barn som utnyttjas kan använda sig av olika tekniker för att överleva övergreppen. Att barnen själva kan agera är inget som kommer till allmänhetens kännedom då de vuxna vill se barnen som passiva offer. Genom att ha denna syn förlitar man sig på att vuxna ska ingripa och ge barnen skydd. Författaren menar att man då fokuserar på barnens svaghet och oförmåga och att barndom som strukturell position i samhället är ett förtryckande tillstånd som innefattar maktlöshet. Kitzingers slutsats är att utnyttjande av barn är en del av detta förtryckande tillstånd då barndomen som institution gör barnen sårbara (James & Prout, 1997).

Barns rättigheter

Prout (2005) skriver om hur det i den globala rörelsen för barns rättigheter blir tydligt att kulturell globalisering både homogeniserar och differentierar. År 1924 upprättades de första gemensamma principerna som universellt skulle användas för behandling av barn. Deklarationen gav en bild av barn som ofullständiga, asociala, svaga och beroende, vilket innebar att deklarationen istället fokuserade på vuxnas skyldigheter gentemot barnen. År 2003 hade alla regeringar förutom USA skrivit på FN:s barnkonvention. Prout betonar att barnkonventionens representation av barndom är mer komplex än den i den tidigare deklarationen. Artiklarna om skydd och försörjning förespråkar fortfarande barns behov av vuxnas hjälp samtidigt som barnen porträtteras som sociala aktörer inom samhället, i vilket de är aktiva deltagare. Konventionen överträffar den moderna föreställningen om barn som kulturella andra och höjer barnens sociala deltagande som ett mål jämte målet om skydd och försörjning. Författaren skriver dock om hur rättigheter som koncept är förbundet med kulturella värderingar då implementeringen av dem beror på överensstämmelse med redan existerande ramverk för infrastruktur av socialt och ekonomiskt stöd. Som exempel nämner Prout att rätten till skydd lätt kan realiseras i praktiken om det finns pålitliga agenter i samhället som upprätthåller lagen. Om till exempel polisen är korrupt kan samhällsinvånarna istället utsättas för förtryck. Realiseringen av andra aspekter av barnkonventionens koncept är också beroende av en viss nivå av ekonomisk tillväxt som många länder inte har.

Författaren skriver även om hur barnkonventionen ger utrymme för många olika tolkningar, vilket kan illustrera hur kulturell globalisering både skapar mångfald och homogenitet. Detta då konventionen i sig är utformad på ett sådant sätt att dess generella principer ger ett stort utrymme för lokal tolkning. Utformandet är gjort så att det ska kunna passa många länder med olika kulturella traditioner om barndom (Prout, 2005).

Boyden (1997) skriver om hur den dominerande läran inom det moderna tänkandet om rättigheter och välfärd är att bestämmelser om barns liv bör ges prioritet för att göra barndomen till en bekymmerslös, säker och glad tid i det mänskliga livet. I den moderna eran ses utbildning som en fundamental mänsklig rättighet som alla samhällen bör sträva emot. Trots detta spelar många barn en avgörande roll i arbetskraften i många länder (James & Prout, 1997).

Barnets position som aktör

En viktig del i paradigmet är att barndom och barns sociala relationer och kulturer är värda att studeras och då på sina egna villkor. Detta innebär att barn måste bli sedda som aktivt involverade i konstruktionen av sina egna sociala liv och av samhället där de lever. De kan inte längre endast ses som passiva subjekt av sociala strukturer och processer (James & Prout, 1997).

Qvortrup (1997) skriver om barns rätt att bli hörda och hävdar att barnen är en osynlig grupp i samhället då de inte är synliga i statistik eller i andra typer av social bokföring. Samhällsvetenskaper som exempelvis sociologi och ekonomi negligerar barnen helt. Den statistik som finns om barn handlar till exempel om familjer då barnen inte får representera sig själva, utan representeras av andra agenter med andra intressen (James & Prout, 1997).

Kitzinger (1997) menar att sexuell exploatering är en inbyggd risk av den nuvarande ideologin och barnens strukturella position i västerländska samhällen. Barnens position lokaliseras dem i en idealiserad värld av oskyldighet och glädje och är delad av könsrelationer med villkor utifrån den manliga dominansen. Författaren presenterar nya amerikanska program för barn som utgår ifrån synen på barndom som involverande och där delaktighet står i fokus. Genom dessa program får barnen kunskap och uppmuntran för att tro på sina egna instinkter. Samtidigt informeras barnen om sina rättigheter, vilket Kitzinger skriver inte är lika självklart i Latinamerika och Asien. Syftet med dessa program är att "empower" eller stärka barnen så att de kan hjälpa sig själva. Man ser då inte på barnen som offer utan som aktörer (James & Prout, 1997).

Rollteorin

Payne (2002) skriver om hur rollteorin bidrar till en förklaring av hur sociala mönster påverkar enskilda individer. Teorin handlar om människors samspel med andra och hur deras förväntningar och tolkningar gör att de reagerar på ett karakteristiskt sätt. Rollteorin har kopplingar till den strukturfunktionalistiska teori inom sociologin som talar om hur människor innehar positioner i olika sociala strukturer. Varje position i samhället är förknippad med en roll som innefattar förväntningar eller beteenden. Roller ska alltid ses i sammanhang med relationer eftersom roller endast kan definieras utifrån relationer. Författaren menar att vår identitet skapas utifrån våra roller då vår egen bild av oss själva påverkas av hur andra reagerar på oss utifrån deras uppfattning av våra roller (Payne, 2002).

Månson (2000) skriver om hur våra sociala positioner till en början är tomma, men att det sedan utlöses vissa förväntningar om speciella beteenden gentemot dem som hamnar i positionerna. Detta sker när människor kommer till positionerna. Alla de förväntningar som

riktas mot en social position är den sociala roll som en människa har att spela (Månson, 2000).

Payne (2002) beskriver hur våra roller kan vara tillskrivna på grund av olika omständigheter eller egenskaper, eller förvärvade utifrån något vi har gjort. Flera roller som hör ihop med en viss social position kallas för rolluppsättning. Innehar man just den sociala positionen så får man tillgång till några eller alla av dessa roller. Payne menar att vår uppfattning av roller påverkar vår förmåga att hantera förändringar. Detta då personer med en mer traditionell syn på roller har svårare att anpassa sig till förändrade roller än de med en mer flexibel syn på roller.

Författaren tar upp begreppet rollkomplementaritet och förklarar att detta innebär att roller, beteende och förväntningar stämmer överens med varandra och med omgivningens uppfattningar. Om en roll är oförenlig med en annan roll så uppstår istället en rollkonflikt. En konflikt mellan roller innebär att olika roller som en och samma person har är oförenliga med varandra, vilket till exempel sker då olika individers uppfattning om en och samma roll skiljer sig åt. Payne tar även upp begreppet rollambiguitet eller rollosäkerhet, vilket uppstår då vi är osäkra över vad en roll kräver av oss (Payne, 2002).

Enligt Månson (2000) anpassas vi som barn till de förväntningar som ställs på oss genom ett komplicerat system av belöningar och bestraffningar. Som exempel tar han upp hur en flicka förväntas uppvisa ett annat beteende än en pojke, vilket gör att barnet lär sig sin könsroll. På liknande sätt styrs alla människor till att anpassa sig till den sociala strukturen av de positioner de befinner sig i eller hamnar i. Genom att lära sig dessa roller lär man sig samhällets struktur, vilket innebär att man därefter kan handla rätt enligt samhällets synvinkel (Månson, 2000).

Den process då våra roller formas av förväntningar kan även betecknas som etikettering eller stämpling. Ibland kan människor tvingas in i ett socialt system som betecknar dem som avvikande eller kriminella och de får då en stämpel på sig. När man väl fått en sådan stämpel är det sannolikt att man försöker leva upp till de sociala förväntningar som stämpeln innebär, vilket gör att man betar sig på ett än mer avvikande sätt. Detta utlöser en ännu starkare stämplingsprocess (Payne, 2002).

De ovanstående teoretiska utgångspunkterna menar vi utgör en grund, utifrån vilken vi kommer att se på vårt resultat och senare analysera det. I följande kapitel kommer vi att redovisa resultatet av vår studie. Därefter följer vår analys.

Resultat

I följande avsnitt kommer vi att presentera vårt resultat i sammanfattad form utifrån de frågeställningar som ska besvaras. Vi har försökt att så objektivt som möjligt återge vad informanterna har berättat under intervjuerna. Vårt syfte med att intervjua de yrkesverksamma inom olika hjälporganisationer har varit att undersöka synen på barn i allmänhet och synen på barn som utsätts för sexuell trafficking. Genom att göra detta vill vi se om samhällets syn på barn påverkar den hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking.

Under intervjuerna har vi både fått ta del av informanternas beskrivningar av samhällets syn, informanternas beskrivningar av deras respektive organisations syn samt informanternas personliga åsikter. Vi tänker att dessa olika infallsvinklar tillsammans skapar en bild av synen på barn i Kambodja eftersom både informanterna och organisationerna är en del av det kambodjanska samhället. Under intervjuerna kunde vi se mönster i informanternas berättelser om de ämnen som berördes. Dessa mönster har vi valt att presentera i de övergripande kategorierna: *synen på barn* och *synen på barn som utsätts för sexuell trafficking*. Under kategorin *synen på barn* så presenterar vi subkategorierna: *barns behov*, *barns rättigheter och barns position som aktör*, *barnets position i samhället och familjen* samt *sexualitet*.

Synen på barn

Barns behov

Den bild som informanterna presenterar då de talar om samhällets syn på barns behov skiljer sig i vissa avseenden åt från den syn som de talar om att organisationerna har på barns behov. Majoriteten av informanterna talar om att det kambodjanska samhället generellt inte använder sig av begreppet barns behov, men att befolkningen har tankar om vilka fysiska nödvändigheter barn behöver. Informanterna lyfter att allmänheten talar om det fysiska välmåendet och att de då lägger tyngdpunkten på områden såsom mat, boende, hälsa och skydd. Alla informanter betonar även utbildning som något som det kambodjanska folket anser är viktigt. Informant 3 uttrycker sig på följande sätt:

”The Cambodian people think that education is important, and also food. And they think about children’s rights”.

Informant 7 beskriver samhällets syn på barns behov genom att säga:

“I think that the common opinion looks to children’s basic and physical needs, but doesn’t have an enriched understanding of the emotional, social or attachment needs of children. And how parenting plays a role in these developmental areas”.

Informant 2 beskriver samhällets syn på barns behov på ett sätt som skiljer sig ifrån de övriga då hon berättar om att barn i det kambodjanska samhället inte har några behov, då de inte har en egen fri vilja. Hon uttrycker sig om detta på följande sätt:

”The people in Cambodia don’t see children as individuals, because the family ties are crucial. The child only counts as in relation to an adult, you are your father’s son, the grandchild of your grandparents and so on. Children are raised to be inferior their parents, they don’t learn to think critical or to have their own opinions. The parents control their child and decide whether or not the child should be listened to”.

När informanterna berättar om vad deras organisationer anser vara viktiga behov för barn, så talar de om barnens psykiska och fysiska välmående. Samtidigt ger de olika beskrivningar av barns behov utifrån de olika inriktningarna som organisationerna har. Detta genom att flera av informanterna talar om barns behov utifrån den hjälp organisationen kan ge barnen. Som exempel kan nämnas att informant 6 talar om att organisationens åsikt om barns behov är att

ta hand om barn som ingen tar hand om och hjälpa dem med allt de behöver, precis som en vanlig familj. Han talar vidare om att barnen är i behov av allt som de behöver för ett gott liv i framtiden. Informant 4 talar i sin tur om vikten av att barnen ska få sina grundläggande behov tillfredställda och sedan lära sig en färdighet.

Några av informanterna lyfter fram att de även själva tycker att utbildning är viktigt. Samtliga informanter talar om att det är viktigt att man ser barnet i sin kontext och att man skiljer på barns behov och vuxnas behov. Informant 7: s uttalande om vad organisationen anser är barns behov illustrerar detta:

”An understanding of the ways in which children’s needs are different than adults needs. You need to have a strong foundation in understanding attachment needs and community-based care models”.

Informant 2 berättar om hur organisationen utgår ifrån FN: s barnkonvention då de ser på barns behov. Samtidigt berättar hon om att det som står i barnkonventionen och det som sker i verkligheten är två helt skiljda saker. Hon talar om hur detta är en utmaning eftersom man måste se på barns behov utifrån den kulturella aspekten.

Barns rättigheter och barns position som aktör

När informanter talar om barns rättigheter i Kambodja framträder en bild av att hjälporganisationerna arbetar med att stärka barnens rättigheter, men att detta arbete är en långsam process. Informanterna säger att de känner till FN: s barnkonvention och att de använder denna i sitt arbete. De menar att barn i Kambodja egentligen har samma rättigheter som barn i europeiska länder, eftersom Kambodja skrev på barnkonventionen år 1992. Två informanter berättar dock om hur barn i Kambodja många gånger i verkligheten saknar rättigheter, då implementeringen av rättigheterna är svår att genomföra. Informant 7 uttrycker sig på detta sätt:

“Cambodia is a signatory nation to the UN Convention on the Rights of the child, but there is little practical understanding of what that means within the society. Children have very few recognized rights”.

Informant 2 berättar om hur de måste arbeta utifrån barnets kontext, då man inte kan lära barn om rättigheter förrän man har gett föräldrar och samhället information och kunskap om rättigheterna. Informanten talar även om hur det kan leda till konflikter i hemmen om barnen kommer hem och hävdar rättigheter som föräldrarna inte har någon medvetenhet om eller förståelse för. Hon talar vidare om att det är svårt att prata om barns rättigheter när inte ens vuxna har rättigheter. Informanten hävdar också att barn är de med lägst status i samhället, vilket leder till att de inte har några rättigheter. Informant 6 talar däremot om att han tror att många människor vet vad mänskliga rättigheter är.

När informanterna talar om barnens möjlighet att göra sig hörda säger två informanter att barnen har möjlighet till att uttrycka sin vilja och bli lyssnade på. Informant 7 talar om att det är vanligare att välbärgade och utbildade familjer låter sina barn uttrycka sin åsikt, men att detta är ovanligt i allmänheten i stort. Samtidigt menar några andra informanter att denna möjlighet är begränsad, då många barn uppfostras till att leva under lydnad till sina föräldrar. Informant 5 berättar att barn i Kambodja lär sig att lyda och respektera sina föräldrar och att aldrig ifrågasätta eller ha en annan åsikt än sina föräldrar. Informant 4 talar om hur barnet har rätt att prata, men att det inte väljer att göra det eftersom det kambodjanska samhället inte ser detta som något önskvärt.

Informanterna ger en bild av att det finns möjlighet för barn att gå i skolan, men att det är mycket vanligare att pojkar går i skolan än flickor. Två informanter menar att denna könsfördelning beror på kulturella orsaker. Informant 2 menar att de animistiska trosuppfattningarna gör att pojkar prioriteras eftersom det kostar pengar att studera. Enligt dessa trosuppfattningar tror man att förfädernas andar kan återuppstå genom pojkarna. Hon menar att detta är en anledning till varför pojkarna värderas högre.

Informant 7 beskriver hur traditionen och familjens ekonomiska situation påverkar att flickorna i mindre utsträckning kan gå i skola på detta sätt:

“In the Public school the children often have to pay fee or a bribe to the teacher to go. Many girls are taken out of school within grades 4 to 6 to help with family.”

Barnets roll i samhället och familjen

När informanterna talar om synen på barn utifrån barnet i familjen och samhället så beskriver alla informanter att ett barn är någon under 18 år. Informant 5 berättar att man i Kambodja inte gör några distinktioner mellan barn, tonåringar, unga vuxna eller vuxna. Hon berättar om hur man i Kambodja endast har två stadier, barn och vuxna. Informanten talar om hur det skiljer sig från västvärlden där man kan flytta ifrån sin familj vid 18 års ålder och bli självständig, medan man i Kambodja får bo hos sina föräldrar tills man får en egen inkomst eller tills man gifter sig. Informant 2 menar dock att man inte riktigt ses som vuxen förrän man har gift sig och att man får ännu mer status och respekt när man bildar familj. Även informant 6 talar om hur man i verkligheten bara är barn tills man är 16 år, eftersom fattiga barn som inte studerar gifter sig vid denna ålder.

När informanterna beskriver barnens roll i hemmet så berättar de om hur flickor och pojkar ofta har olika roller och uppgifter. Några informanter talar om att flickorna enligt tradition och kultur ska ansvara för hem och hushållssysslor, medan pojkarna har större frihet och kan vara utanför hemmet för att leka och roa sig. Informant 3 talar om hur barnen ska hjälpa till i hemmet när de kommer hem från skolan, och då även med andra arbetsuppgifter såsom arbete på risfälten och skötsel av boskap. Informant 5 beskriver barnens position i hemmet utifrån de skyldigheter barnet har:

“The children have obligations to the family, everywhere the children are obligated to help the family with the household. The children’s responsibilities are to listen to their parents. In some families, the children even have the responsibility to earn money to support the family, for example through begging. Some parents claim that this is the children’s obligations. So in Cambodia the children’s obligations are to obey their parents”.

Några informanter berättar om hur många familjer, då främst de från landsbygden, förut sålde sina barn men att detta verkar ha minskat nu. Informanterna menar att familjerna inte tänker att de säljer sitt barn, utan de vill att deras barn ska få en bättre framtid. Om någon kommer till deras provins och säger att de vill att deras barn ska jobba i staden hos någon, och att de då kommer att tjäna mycket pengar så ger föräldrarna sitt barn i utbyte mot pengar. Många föräldrar som har många barn tillåter detta, eftersom de tänker att det är för barnets bästa och för deras framtid. En informant säger att vissa föräldrar tänker att det är bättre att förlora ett barn då de inte kan försörja sitt barn, samtidigt som de tänker att de fortfarande har många barn kvar. Informant 5 talar om detta på följande sätt:

"I think this happened a lot in the past, because people didn't know about trafficking and they thought that it was the best for the child and a possibility to earn money for the family. They don't think that the act is illegal because the child is still belonging to them".

När informanterna talar om barns roll i samhället så uttrycker de sig olika när de talar om flickor och pojkar. Alla informanter uppger att pojkar har fler fördelar än flickor och att de anses vara det överlägsna könet. Två av informanterna beskriver samtidigt hur flickor och pojkars roller har förändrats över tid och att det är en större jämställdhet mellan könen idag än tidigare. Flickorna beskrivs som mindre värda och som det svagare könet. Informant 3 berättade på följande sätt hur detta berodde på deras tradition:

"Many Cambodians think that if a girl studies more than a boy, the girl will look down at her husband. People also think that girls are more vulnerable than boys when they are outside the house. These thoughts have existed a long time in Cambodia but right now we are working to change this".

När informanterna beskriver den allmänna uppfattningen i samhället om flickor så berättar de att flickor är svagare och mer sårbara, vilket bland annat gjorde att flickor förr inte fick lämna huset. Informanterna hävdar att flickor idag fortfarande inte får vara ute på kvällarna. Informant 7: s uttalande illustrerar flickans roll:

"The girl's role is in the home, caring for younger siblings and taking care of household responsibilities".

Däremot presenterar informant 4 en annan bild av synen på flickor då han talar om hur denna syn har förändrats mycket och menar att flickor idag kan prata mer öppet och vara mer självständiga. Han säger också att de kan gå ut och festa och vara med sina vänner mer. Även informant 6 talar om hur bilden av flickor har förändrats och uttrycker sig då på detta sätt:

"Before, people didn't want the girls to go outside the home because they were afraid that the girl would meet a boy and get a good contact, you know. Only boys were allowed to go out. Now I think it's different. Girls and boys can be together and be wherever they want, there are no problems now".

Han fortsätter att berätta om hur familjeheder är särskilt viktigt för flickor och att en flicka inte får ha en pojkvän innan hon har gift sig, då detta inte är bra för familjen.

När informanterna talar om pojkar så beskriver de en bild av samhällets syn på pojkar som mer tillåtande. Sex av informanterna berättar om att det finns en större acceptans mot att pojkar har flickvän innan de har gift sig och att de får röra sig utanför hemmet mer fritt. Dock skiljer sig detta från informant 6: s uttalande om detta då han talar om hur männen egentligen inte följer lagen, men att fler män har fått kunskap om lagen och att de tar hand om sig själva på grund av att HIV har blivit allt vanligare.

Informant 5 ger exempel på att pojkar får röra sig mer fritt då de kan åka iväg och studera eller jobba. Informanten menar att utbildning och arbetsförmåga är något som är högt värderat hos pojkar. Informant 4 ger en annan bild av pojkar i det kambodjanska samhället. Han menar att pojkarnas moral idag är låg beroende på alkohol, droger och spel. Han berättar om hur de spelar om pengar på fotboll och även Internetspel. Detta menar informanten beror på materialismen då många pojkar försöker kopiera den västerländska kulturen. Informanten berättar vidare om hur vissa pojkar som kopierar kulturen gör det på rätt sätt medan andra gör det på fel sätt. Han menar att problemet är att den kambodjanska och den västerländska

kulturen krockar då pojkarna betar sig som västerländskt folk och har på sig västerländska kläder.

Sexualitet

Då informanterna talar om synen på barn utifrån sexualitet så ger informanterna en liknande bild av sexualitet då de berättar om hur sexualitet inte är ett ämne som man talar om bland befolkningen i Kambodja, då ämnet upplevs vara genant. En informant berättar om hur man enligt kultur och tradition varken talar om sex eller om kroppen. Denne menar även att de som talar om sex anses vara oförskämda, och exemplifierar detta genom att säga att inte ens nära vänner talar om detta med varandra. Informanten illustrerar hur genant ämnet upplevs vara genom följande exempel från sin egen organisation:

”Even some of the staff has problems with discussing sexuality. Some don’t want to give information about HIV/AIDS because they are so embarrassed”.

En annan informant beskriver det så här:

“Sexuality is rarely talked about within families or in society. It’s generally looked upon as being for marriage only, but children are often exposed at a young age to pornography”.

Några av informanterna talar om hur det inte anses vara acceptabelt att ha sex innan man har gift sig. Några andra informanter säger att det utifrån lagen är accepterat att ha sex när man har fyllt 18 år. En informant säger att det finns en samtyckesgräns vid 15 års ålder.

Några informanter säger att den allmänna uppfattningen om barns sexualitet i Kambodja är att barn inte har en sexualitet. En av informanterna menar att människor i Kambodja hatar att prata om sexualitet hos barn. En annan informant berättar om hur sexualitet inte diskuteras i skolorna överhuvudtaget, då det inte är inplanerat i undervisningen.

Enligt flera informanter stigmatiseras flickor av samhället om de har haft sex innan äktenskapet. De talar om en mer tillåtande attityd i samhället gentemot pojkar som har sex innan äktenskapet. Informant 7 beskriver detta på följande sätt:

“Girls are considered “dirty” whereas males are expected to be more sexual, some fathers even bring their sons to the brothel as a rite of passage”.

Synen på barn som utsätts för sexuell trafficking

När det gäller samhällets syn på sexuell trafficking så ger alla informanter en liknande bild utom informant 3. Den dominerande bilden består av att det i det kambodjanska samhället finns en väldigt liten förståelse för sexuell trafficking. Informant 5 berättar om hur folket inte förstår ordet trafficking och vad detta innebär. Hon talar om att befolkningen, när de hör ordet trafficking, tänker att man säljer något som på marknaden. Detta för att ordet på khmer betyder att sälja något. Hon säger vidare att det är väldigt svårt för kambodjaner att förstå att man säljer människor. Informant 2 berättar närmare om hur förståelsen för trafficking varierar i olika områden av landet. Hon talar bland annat om följande:

”The people who live in the slum are more aware of trafficking, because they see it more often, but they still don’t understand it. In the rural areas people don’t know about the problem of trafficking and because they are naïve, they are more vulnerable”.

Utifrån det sätt som informanterna talar om sexuell trafficking så framkommer en komplex bild av de barn som utsätts för trafficking. En av informanterna beskriver att en vanligt förekommande åsikt bland kambodjaner är att vuxna och barn som befinner sig i sexuellt utnyttjande situationer har gjort ett medvetet val, vilket gör att samhället ser ner på dem. När informanterna talar om de barn som är mest sårbara i samhället och som löper störst risk för att utsättas för sexuell trafficking, så framkommer en mångfacetterad syn på dessa barn.

Några av informanterna menar att det främst är flickor i 13-17 års ålder som utsätts för sexuell trafficking. Informant 7 menar att den allmänna åsikten i det kambodjanska samhället som helhet är att sexuell trafficking och sexuellt utnyttjande endast är något som drabbar flickor. Samtidigt talar flera av informanterna om hur problematiken kring pojkar har blivit alltmer synlig och att det nu finns två organisationer som arbetar med pojkar som utsätts för sexuell trafficking. Två informanter berättar om hur det i Kambodja nu uppkommer ett ”tredje kön” då pojkar som antingen har blivit våldtagna eller utsatta för sexuell trafficking, blir osäkra på sin sexualitet. Detta menar informanterna beror på att man i Kambodja inte tror att män kan ha sex med män, vilket gör att de pojkar som blir utsatta av män inte vet om de är man eller kvinna. Dessa pojkar kallar informanterna för ”ladyboys” och förklara att de beter sig och klär sig som kvinnor.

Informant 5 beskriver hur flickor som utsätts för sexuell trafficking drar skam över familjen och att familjen då kan tvingas lämna samhället eftersom de blir stigmatiserade. Hon berättar vidare att ingen vill gifta sig med dessa flickor. När informanterna talar om de barn som blir utsatta för sexuell trafficking, så talar de om att dessa barn är mer sårbara på grund av fattigdom, splittrade familjer, geografiskt läge, etnicitet, eller på grund av att de är gatubarn eller barn som rymt hemifrån på grund av våld eller övergrepp i hemmet. Informant 2 berättar om hur även familjedynamik spelar in på följande sätt:

”If the father in the family dies in AIDS and the mother takes on a new husband, this man doesn’t see the children as his own. And then he can send them to work or he sexually or physically abuses them. Then the children have to leave the family”.

Informant 4 beskriver istället hur de barn beter sig som har utsatts för sexuell trafficking. Så här talar han om de barn som han träffar i sitt arbete:

”The trafficking victims are proud of the materialism [...] Before they came to us they were using the modern materialism, they used clothes from the west. A characteristic for these girls is that they have more than two earrings. In Cambodia girls only have two earrings.”

Informant 4 menar även att dessa flickor strävar efter pengar för att uppnå en högre materiell livsstil och att detta är en orsak till att de utsätts för sexuell trafficking. Informant 2 tar upp kulturen som en avgörande faktor. Enligt den khmerska traditionen står barn i evig skuld till sina föräldrar eftersom de har skapat dem. Detta göra att barnen gör vad de blir tillsagda. Hon ger ett exempel på detta utifrån organisationens arbete:

“When we interviewed the children and asked them what they wanted to do when they are grown up, they answered that they wanted to do what their parents wanted them to do”.

Även informant 3 lyfter den kulturella aspekten och talar om hur skuldbandet är en vanlig orsak till att barn utsätts för sexuell trafficking. Enligt denna tradition har barnet ansvar inför sina föräldrar och även ansvar för att försörja dem. De flesta är väldigt måna om sina föräldrar, speciellt flickor. Han säger samtidigt att alla barn inte måste stå i skuld.

Flera av informanterna talar om hur barn som lever på landsbygden eller nära landsgränsen är lätta att utsätta då dessa lätt kan transporteras till andra länder och det är få organisationer som arbetar i dessa områden. En annan orsak som flera av informanterna nämner är okunskap. Informant 4 menar att det är lätt att bli utsatt om man har begränsad kunskap om detta.

De flesta av informanterna berättar om hur många olika organisationer arbetar för att bekämpa sexuell trafficking och att även regeringen arbetar aktivt med detta. Informanterna beskriver vilken hjälp barnen behöver av organisationerna då de har utsatts för sexuell trafficking. Framförallt talar de om den fysiska säkerheten och fysiska behov som sjukvård. Fyra informanter talar även om att det är viktigt att se till barnens psykiska välbefinnande och tre informanter lyfter fram terapi som en viktig hjälp. Informant 4 berättar om hur organisationen arbetar med flickor som har blivit sexuellt utnyttjade på följande sätt:

”The children need motivation and they need to be encouraged to be able to be in therapy, because it affects their mental health. And we don’t want them to think about the man, it’s the man who has done wrong and who is the perpetrator. The girl needs to forget and move on”.

Flera av informanterna berättar om hur deras organisationer erbjuder boende och färdighetsutbildning till barnen som utsätts för sexuell trafficking. Denna färdighetsträning kan bestå av att lära sig sy, laga mat och bedriva jordbruksarbete.

Informanterna berättar även om hur de flickor som utsätts för sexuell trafficking blir stigmatiserade. Informant 2 berättar om hur flickor, som avviker från normen att inte ha sex innan äktenskapet, blir stigmatiserade vilket leder till att de kanske aldrig kan få en man eftersom oskulden ses som mycket viktig. Hon berättar också om att pojkar som har sex innan äktenskapet inte drabbas av detta. Informanten lyfter ett ordspråk som illustrerar detta:

”Boys are like gold, girls are like cloth. Gold can be washed clean, but once the cloth is stained it’s ruined”.

Analys

Vi kommer nedan att presentera vår analys av resultatet och då även använda oss av de teoretiska utgångspunkter som vi har redovisat för i teorikapitlet. Analysen är indelad i tre delar. Först presenteras vår analys utifrån de tre kategorierna: *synen på barn*, *synen på barn som utsätts för sexuell trafficking* samt *hur samhällets syn på barn påverkar den hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking*. Vår tanke är att varje kategori ska svara på en av våra frågeställningar. Under de två första kategorier presenteras även ett antal subkategorier.

Som Prout (2005) skriver så finns det en stor mångfald av hur barndom är upprättad mellan och inom samhällen, beroende på skillnader som delar socialt liv. Författaren tar upp olika faktorer som påverkar differentieringen av barndom då barn i fattiga länder kan uppleva en annan barndom än barn som lever i rika länder (Prout, 2005). En av utgångspunkterna i barndomsparadigmet är att barndom aldrig helt kan skiljas ut från variabler som klass, kön och etnicitet (James & Prout, 1997). Vi menar det är viktigt att vara medveten om att det inte finns en enda barndom i Kambodja utan flera. Den barndom som ett barn från en rik familj i Kambodja har, kan skilja sig avsevärt från den barndom som ett barn från en fattig familj har. Den bild som vi har erhållit genom intervjuer med de yrkesverksamma kan sägas vara en av flera bilder av synen på barn och barndom. På samma sätt som det är omöjligt att säga att det finns en barndom så är det omöjligt att säga att det finns en enda syn på barn. Trots detta kommer vi att försöka utkristallisera en allmän samhällssyn vad gäller synen på barn i Kambodja samt synen på de barn som utsätts för sexuell trafficking. Genom att göra detta hoppas vi kunna resonera kring om synen på barn påverkar den hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking.

Synen på barn

Genom intervjuerna och de beskrivningar som de yrkesverksamma har försett oss med har vi fått en inblick i deras livsvärldar och det kambodjanska samhället. På detta sätt har vi fått en större förståelse för den samhällssyn på barn som finns i Kambodja och för de faktorer som är med och konstruerar och upprätthåller denna syn.

Giota (2005) skriver om hur faktorer såsom kultur, tradition, samhällets ekonomiska situation och värderingar tillsammans utgör barnets så kallade makrosystem. Att samhällsfaktorer i barnets makrosystem påverkar barnets situation är något som vi genom våra intervjuer upplever som mycket tydligt, då vi framförallt kan se hur mycket den kulturella kontexten påverkar synen på barn och barndom. De flesta av informanterna lyfte på olika sätt upp Kambodjas historia, kultur och traditioner när de talade om synen på barn. Det faktum att Kambodja är ett land som inte alltför längesedan har varit i krig, tror vi fortfarande påverkar den kambodjanska barndomen och samhällets syn på barn. Även Miles och Tomas (2007) kommer till en liknande slutsats då de bland annat skriver om hur det kambodjanska samhällets svåra historia med de röda khmerernas folkord fortfarande påverkar barnens situation i dagens Kambodja och de kulturella värderingarna (Miles & Tomas, 2007). Utifrån detta tänker vi att informanternas berättelser om den allmänna synen på barn måste ses i relation till det kambodjanska samhällets historia och kultur. Vi vill lyfta den kulturella aspekten då informanterna talade om kulturen när de berättade om synen på barn i relation till barns rättigheter.

Barns rättigheter

Av informanternas berättelser fick vi bilden av att barns rättigheter var något man arbetade mycket med i Kambodja, samtidigt som detta arbete var mycket svårt. Problematiken kring detta menade en av informanterna var att det barnkonventionen säger och det som sker i verkligheten är två helt skiljda saker. Trots att Prout (2005) skriver om hur barnkonventionen är utformad så att den ska kunna passa många länder med olika kultur och att den ger utrymme för lokal tolkning, så tycker vi oss ännu inte i det kambodjanska samhället kunna urskilja den syn på barn som barnkonventionen förespråkar. Vi har inte heller fått någon klar bild av hur informanterna tolkade barnkonventionen och hur de använde sig av denna i sitt arbete för att barn ska ses som mer självständiga.

En aspekt som vi tycker oss se påverkar barns rättigheter är det kambodjanska samhällets uppbyggnad. Som Prout (2005) skriver så är rättigheter som koncept förbundet med kulturella värderingar och implementeringen av rättigheterna beror på överensstämmelse med den infrastruktur av socialt och ekonomiskt stöd som redan finns i samhället. Realiseringen av andra aspekter av barnkonventionens koncept är också beroende av en viss nivå av ekonomisk tillväxt som många länder inte har. Prout skriver även om hur rätten till skydd lätt kan realiseras i praktiken om det finns pålitliga agenter i samhället som upprätthåller lagen. Om till exempel polisen är korrupt kan samhällsinvånarna istället utsättas för förtryck (Prout, 2005). Även Rafferty (2007) lyfter upp problematiken med korruption i juridiska system och kopplar detta till hur människor som har makt och möjlighet att stoppa sexuell trafficking istället tar emot inkomster från de kriminella som koordinerar sexuell trafficking. Dessa kan då fortsätta med sin verksamhet (Rafferty, 2007).

Vi tänker även att den infrastruktur och ekonomi som finns i det kambodjanska samhället idag inte är på en nivå som överensstämmer med konceptets kulturella värderingar. Dessa värderingar kan medföra problem, vilket en av informanterna tog upp då hon talade om att barn kan fara illa om de uttrycker sina rättigheter. Att hon menade att det är svårt att prata om barns rättigheter när inte ens vuxna har rättigheter tolkar vi också som en form av kulturell värdering i det kambodjanska samhället, som inte stämmer överens med värderingarna bakom barnkonventionen. Utifrån detta ser vi paralleller till hur Woodhead (1997) talar om barns behov. Enligt författaren kan det uppkomma problem om den västerländska kulturen och dess värderingar förespråkas så att det leder till ett universellt användande av barns behov, eftersom det västerländska användandet av barns behov inte passar in i alla kulturella kontexter (James & Prout, 1997).

Barns behov

Woodhead (1997) skriver att den universella retoriken av barns behov döljer specifika och kulturella skillnader. Genom det sätt som de yrkesverksamma beskrev barns behov kan vi se hur begreppet används i det kambodjanska samhället utifrån den kulturella referensram och de värderingar som finns där. Som Woodhead (1997) skriver så är barns behov en kulturell konstruktion då kulturen bestämmer vilka behov barnen ska ha och att dessa behov inte behöver ha något att göra med barnens psykologiska välbefinnande. Detta är något som vi kan se kännetecknade informanternas berättelser om samhällets uppfattningar om barns behov, då dessa främst fokuserade på barnens fysiska välbefinnande. Enligt Woodhead (1997) kan en del behov ses som universellt giltiga medan andra mer detaljerade behov är normativa och beror på bedömningar av processer som rör kulturell adaptation och social anpassning. Vi tänker att utbildning är ett sådant universellt giltigt behov eftersom utbildning kan ses som något viktigt världen över. Något som vi inte tror ses som ett normativt behov i den

kambodjanska utbildningen är sexualitet, då detta inte är inplanerat i undervisningen. Utifrån intervjuerna upplever vi att sexualitet enligt kultur och tradition är ett tabubelagt ämne, vilket vi tror medför att man inte talar om sexuella behov och då särskilt inte när det handlar om barn.

Att informanterna talade om barns behov på ett delvis annorlunda sätt när de utgick ifrån sina organisationer menar vi kan ha att göra med att de använder sig av begreppet på olika sätt. Woodhead (1997) skriver om fyra olika sätt varpå man kan använda sig av barns behov och vi tycker oss se att samhället och informanterna delvis använder sig av begreppet på två olika sätt. Vi ser att informanterna mer använder barns behov genom det som Woodhead talar om som föreskrift för barns psykologiska natur. Vid intervjuerna framkom det att det kambodjanska samhället generellt inte använder sig av begreppet barns behov, men att de tänker på att barn behöver ha vissa fysiska nödvändigheter. Utifrån detta tänker vi att samhället mer använder sig av barns behov för att bedöma vilka barndomsupplevelser som är mest kulturellt adaptiva, det vill säga att barnens fysiska välbefinnande blir tillgodosett. Vi tror även att informanternas beskrivningar av barns behov till viss del går att hänvisa till det som Woodhead (1997) skriver om att det bakom ordet "behov" finns latent antaganden och fördomar om barn, då begreppet säger mycket mer om kultur och personliga värderingar, än om barndomens natur.

Barnets position i samhället och familjen

Genom informanternas beskrivningar av samhällets uppfattningar om barns rättigheter och barns behov i Kambodja så tycker vi oss se att det framträder en bild av det passiva, underlägsna barnet. Detta är något som vi tycker oss se kännetecknar barnets position i samhället, då denna position kan sägas innebära att barnet hela tiden ses som underlägset i förhållande till de vuxna. Detta är något vi tycker kan styrkas av Kitzinger (1997) som påpekar att barndom som strukturell position i samhället är ett förtryckande tillstånd som innefattar maktlöshet då barnens svaghet och oförmåga fokuseras.

Att barnet påverkas av sin omgivning och den kulturella kontext som barnet lever i har vi försökt lyfta fram i ovan förda resonemang. Det vi funderar över är dock det som Giota (2005) skriver är centralt i utvecklingsekologin, nämligen att individen både påverkas av sin omgivning men samtidigt också påverkar denna. Frågan vi ställer oss är hur mycket barnen i Kambodja kan påverka sin omgivning?

När informanterna talar om barnets position i familjen så handlar mycket av deras beskrivningar om att barn inte ses som aktiva subjekt i sina egna liv. I vissa fall ses inte barnen som egna individer utan de ses endast i relation till sin familj. Flera informanter berättar om hur det är föräldrarna som bestämmer och att barnet ska lyda och lyssna på sina föräldrar. Att familjebanden är viktiga i det kambodjanska samhället är något som även Miles och Tomas (2007) skriver om. De tar även upp att barnen förväntas lyda och visa tillgivenhet till sina föräldrar (Miles & Tomas, 2007).

Om vi ser på barnets position utifrån ett klassperspektiv så funderar vi över om barnets position skiljer sig åt i fattiga respektive välbärgade familjer. Vi undrar om den bild som vi kan urskilja överrensstämmer med familjer i alla samhällsklasser, eller om denna syn på barn är mer förekommande bland de fattiga familjerna. Då en informant talade om att barn i mer välbärgade familjer har större möjligheter att uttrycka sin egen åsikt, tänker vi att klass-

aspekten kan påverka vilken syn på barn man har, samtidigt som synen på de mer välbärgade barnen i våra ögon fortfarande kännetecknas av underlägsenhet.

En av informanterna lyfte att barnen har möjlighet att uttrycka sig, men att barnet väljer att inte göra det eftersom det inte ses som önskvärt i samhället. Detta tänker vi står i kontrast till några av tankarna i barndomsparadigmet då en viktig utgångspunkt är att barn måste ses som aktivt involverade i sina egna liv och av det samhälle de lever i (James & Prout, 1997). Detta menar vi samtidigt innebär att de vuxna anses besitta en expertkunskap om barn och att föräldrarnas roll som överlägsen då stärks. Denna syn på barn tänker vi uppvisar likheter med den syn som Nordenfors (2006) skriver kännetecknade forskning om barn före 1980-talet, då forskningen såg på det beroende barnet och hade fokus på de vuxnas omsorg och expertkunskap om barn. Att det finns en allmän syn på vuxna som överlägsna och barn som underlägsna tänker vi också kan böttna i kulturen. Miles och Tomas (2007) skriver om hur alla relationer i den kambodjanska kulturen är hierarkiskt ordnade, då äldre har makt och inflytande över de yngre. Informanterna tog även upp olika exempel på hur kulturen och traditioner påverkar den kambodjanska barndomen och synen på barn då barn enligt kulturen står i evig skuld till sina föräldrar eftersom de har fött dem.

Att ålder anses vara ett viktigt kännetecken i det sociala skapandet av barndom är något som James och Prout (1997) skriver om. Några informanter tog upp hur man i Kambodja endast delas in i barn och vuxna och uttryckte att det var viktigt att tänka på barnens ålder. De kunde dock inte berätta om hur de arbetade med barnen på olika sätt beroende på deras ålder. När vi tolkar vårt resultat uppkommer tankar om att ålder inte verkar ha så stor betydelse så länge man anses vara barn eftersom man då oavsett ålder ses som underlägsen i förhållande till de vuxna. När man har fyllt 18 och trätt in i vuxenvärlden så verkar åldern bli mer betydelsefull, samtidigt som ens status även beror på om man är gift och har skaffat familj. Istället för att fokusera så mycket på ålder så anser vi att det kan vara uppfattningen om generationers betydelse som är avgörande för barnets position i familjen. Att generationer har en sådan avgörande betydelse tänker vi härstammar från kulturen då de äldre generationerna innehar överordnade positioner i förhållande till barnens underordnade positioner.

Synen på flickor och pojkar utifrån könsroller och sexualitet

Vi upplevde att informanternas berättelser om synen på barn ofta delades upp i synen på flickor och synen på pojkar. Till exempel uppgav några av informanterna att barn inte har någon sexualitet medan andra gav exempel på hur samhället ser på flickor och pojkars sexualitet. Alla informanter kunde tala om hur samhället ser på flickor och pojkar på olika sätt, då de har skilda positioner i det kambodjanska samhället. De uppgav även att pojkar har fler fördelar än flickor och att de anses vara det överlägsna könet. De roller som flickor och pojkar hade i familjen och hemmet berodde alltså på deras kön.

Som Payne (2002) skriver så är roller tillskrivna på grund av olika omständigheter eller egenskaper, i detta fall om man är född till pojke eller flicka. Vi ser att man genom att vara flicka blir tillskriven en roll i hemmet där flickan ska hjälpa till med hushållssysslor och ta hand om sina syskon. Att vara flicka innebär också att vissa förväntningar riktas mot en. Som Månson (2000) skriver så är våra sociala positioner till en början tomma, men att det sedan utlöses vissa förväntningar om speciella beteenden gentemot dem som hamnar i positionerna. Genom intervjuerna framkommer det att barnets position som flicka i det kambodjanska samhället innebär att man förväntas vara svag, sårbar och mindre värd än pojkar.

Vi tycker oss även se att barnets position som pojke innehåller en annan rolluppsättning än den som flickor har att spela med. De roller som pojkar har tillgång till kännetecknas av att de anses vara starka och överlägsna det kvinnliga könet. Utifrån informanternas beskrivningar tänker vi att pojkar har tillgång till flera roller genom den sociala position de innehar, både i familjen och i samhället. De förväntningar som finns på pojkar är att de ska utbilda sig och arbeta. Informanterna beskriver pojkarnas roll som mer tillåtande, även om de behöver hjälpa till i hemmet så får de också vara ute och roa sig. Vi tänker att samhällets syn på pojkar och de förväntningar som finns på pojkar, påverkar hur pojkarna betar sig i samhället. Flera av informanterna berättade om hur pojkar har flickvänner innan de gifter sig och att detta ändå anses vara okej.

När vi talade om sexualitet med informanterna blev det tydligt att detta var ett väldigt känsligt ämne för många av dem. Några av informanterna avstod från att svara på vissa frågor om ämnet, medan andra kunde tala ganska öppet om detta. De som hade svårare att tala om sexualitet var de som ursprungligen kom från Kambodja. Vi tänker att detta kan bero på att ämnet är tabubelagt i det kambodjanska samhället, då man inte talar om sex överhuvudtaget. Utifrån informanternas beskrivningar fick vi även uppfattningen om att synen på flickor och pojkar skiljer sig åt när man talar om deras sexualitet.

Vi funderar över om dessa uppfattningar kan ha något att göra med att majoriteten av männen som deltog i Tarr och Aggletons (1999) undersökning hade haft tidiga sexuella kontakter, medan detta endast gällde för mindre än hälften av kvinnorna. Vi upplever att sexualitet är något som ses som mer tillåtande för pojkar på grund av deras position i samhället och de förväntningar som finns på denna position. Detta är något som informanterna förmedlade då de talade om att pojkar kan ha sex innan äktenskapet och att pojkars besök på bordeller kan ses en möjlig övergångsrit till vuxenlivet. Att pojkar får vara mer sexuella är något som verkar ingå i deras könsroll. Vi tycker att Tarr och Aggleton (1999) styrker detta då de lyfter mäns sexuella kontakter med prostituerade som något som tillhör många mäns vardag i Kambodja. Enligt Tarr och Aggleton (1999) har de unga männen en större frihet att göra vad de vill utan att deras agerande fördöms. Vi funderar över om pojkarna, genom att vara mer sexuella, lever upp till sin roll och det som förväntas av dem. Om det är så uppkommer det som Payne (2002) kallar för rollkomplementaritet, vilket innebär att individens roll och samhällets förväntningar på denna roll stämmer överens.

Den konstruerade könsrollen för flickor i det kambodjanska samhället som informanterna talade om består av att flickor inte ska ha sex före äktenskapet, då flickors oskuld värderas högt. Även Tarr och Aggleton (1999) skriver om hur oskulden symboliserar något mycket viktigt i den kambodjanska kulturen och att unga kvinnor förväntas avstå från sex fram till äktenskapet. Flera av informanterna berättade om hur flickor, som avviker från normen och har sex innan äktenskapet, blir stigmatiserade vilket leder till att de kanske aldrig kan få en man. Att de unga kvinnor som förlorar sin oskuld innan äktenskapet fördöms är också något som Tarr och Aggleton (1999) tar upp.

Vi menar att dessa könsroller har skapats av det samhälle som flickorna och pojkarna är en del av. Månson (2000) talar om hur vi som barn lär oss våra könsroller genom de förväntningar som ställs på oss genom ett komplicerat system av belöningar och bestraffningar. Genom att vi lär oss dessa roller lär vi oss samhällets struktur, vilket innebär att vi därefter kan handla rätt enligt samhällets synvinkel (Månson, 2000). I det kambodjanska samhället tycker vi oss tydligt se att detta system består av bestraffningar mot flickorna då de blir fördömda och stigmatiserade om de inte följer de normer som flickans könsroll innefattar. Vi

tänker också att pojkarna kanske mer få ta del av systemets belöningar till exempel då pojken välkomnas in i vuxenvärlden när de lever upp till de förväntningar som ställs på deras roll, som i detta fall kan vara sexdebuten. Frågan är vad som händer med de pojkar som inte lever upp till dessa förväntningar?

Några av informanterna beskrev dock hur flickor och pojkars roller hade förändrats över tid och att det är en större jämställdhet mellan könen idag än tidigare. Den nya synen på flickor som informanterna beskriver, består av att flickor idag kan prata mer öppet, vara mer självständiga och umgås med pojkar. En informant hävdade till och med att flickorna kan gå ut och festa och vara med sina vänner mer. En annan informant talade om hur den västerländska materialismen påverkar hur pojkar i det kambodjanska samhället beter sig då pojkarna har på sig västerländska kläder och att detta kunde leda till problem om pojkarna kopierade den västerländska kulturen på fel sätt. Vi tänker att denna förändring av synen på pojkar och flickor kan ha att göra med att kulturen i Kambodja till viss del håller på att få en förändrad karaktär genom globaliseringen. Prout (2005) skriver om detta då han menar att barndomskultur utifrån ett globalt perspektiv blir alltmer homogeniserad då samma produkter, som exempelvis kläder, nu är tillgängliga överallt i världen.

Utifrån ovanstående resonemang ser vi en form av dialektisk process då barnen påverkas av sin närmiljö som genom globaliseringen innehåller vissa västerländska strömningar. Samtidigt påverkar barnen sin närmiljö genom att de anammar dessa strömningar, vilket i sin tur leder till att den dialektiska processen fortgår. Giota (2005) skriver om den dialektiska processen som central i utvecklingsekologin då man talar om den utvecklingsmässiga processen. Om vi återgår till vår tidigare fråga om hur mycket barn i Kambodja påverkar sin omgivning, menar vi att även om barnen idag inte ges så stora möjligheter av de vuxna att påverka, så är detta oundvikligt då denna påverkan sker växelvis i en ständigt pågående process. Om denna process medvetandegörs i samhället så kanske detta är ett steg på väg mot att barn ges möjlighet att vara mer delaktiga och aktiva i det samhälle de lever i.

Vi funderar över om detta kan vara en början på en utveckling mot en ny syn på barn och barndom som liknar den som barndomsparadigmet lyfter fram. Som James och Prout (1997) skriver så är just en av paradigmets utgångspunkter att barn måste ses som aktivt involverade i skapandet av deras egna sociala liv och av det samhälle de lever i. Vi tänker att om en ny syn på pojkar och flickor börjar uppkomma, så kommer även de könsroller som idag finns i det kambodjanska samhället att förändras genom samhällets nya förväntningar på pojkar och flickor.

Synen på barn som utsätts för sexuell trafficking

Den dominerande bilden som framkom om sexuell trafficking under intervjuerna var att det fanns en mycket liten kunskap och förståelse om sexuell trafficking i det kambodjanska samhället. Denna bild tror vi både har att göra med att ordet "trafficking" är så främmande samtidigt som vi också tror att det handlar om synen på barn i allmänhet. Som vi tidigare har tagit upp så ses barnen i Kambodja som passiva då de i liten utsträckning tillåts ha en egen åsikt eller röst, vilket vi tänker gör att de inte heller synliggörs i samhället. Att barn som grupp är osynliga i samhället är något som Qvortrup (1997) tar upp då han skriver om hur de varken är synliga i statistik eller i andra typer av social bokföring.

Endast en informant berättade om hur en vanligt förekommande åsikt bland kambodjaner är att människor som befinner sig i sexuellt utnyttjande situationer har gjort ett medvetet val och att samhället därför ser ner på dem. Flera av informanterna uttryckte dock att alla barn i Kambodja befinner sig i risk för att bli utsatta för sexuell trafficking och de lyfte upp olika grupper av barn som de ansåg är de som lättast kan utsättas för sexuell trafficking. När informanterna talade om barn som utsätts för sexuell trafficking så tolkade vi det som att de talade om flickor, då pojkar först nu har börjat bli en synlig grupp som utsätts för sexuell trafficking. Vi upplevde att informanterna inte hade någon uppfattning om synen på pojkar som utsätts för sexuell trafficking eftersom detta inte har blivit uppmärksammat av samhället. Det enda som informanterna talade om när det gällde pojkar som utsätts för sexuell trafficking var att många pojkar då blir osäkra på sin sexualitet. Vi funderar på om det i samhället börjar skapas en syn på pojkar som utsätts för sexuell trafficking då uppkomsten av det ”tredje könet” synliggör problematiken. Vi funderar även över om sexuell trafficking är den enda orsaken eller om uppkomsten av ett ”tredje kön” kan bero på något annat?

Utifrån informanternas beskrivningar blir tre synsätt av hur man ser på flickor som utsätts för sexuell trafficking mer framträdande. När vi ser på dessa synsätt så utgår vi bland annat ifrån utvecklingsekologins tankar och försöker se på hur faktorer i barnets omgivning påverkar hur man ser på barnet.

Synen på barnet som passivt offer

Ett av de synsätt vi tycker oss kunna urskilja är att man ser på barnet som utsätts för sexuell trafficking som det passiva offret. Även Kitzinger (1997) menar att denna syn på barn används när man talar om barn som blivit sexuellt utnyttjade i västvärlden. Denna bild menar författaren används för att neka barn tillgång till makt och kunskap, vilket gör att barnens sårbarhet för utnyttjande ökar (Kitzinger, 1997). Utifrån detta tänker vi att barnets passiva position i det kambodjanska samhället i sig innebär en risk då barnet inte kan utveckla strategier för att aktivt agera när det utsätts för sexuell trafficking, eftersom barnet inte vanligtvis får möjlighet att aktivt agera. Enligt Kitzinger (1997) förlitar man sig på att vuxna ska ingripa och ge barnen skydd genom att ha denna syn, vilket vi upplever att även informanterna förmedlade under intervjuerna.

Kitzinger (1997) menar att sexuell exploatering är en inbyggd risk av den nuvarande ideologin och barnens strukturella position i västerländska samhällen. Utifrån detta vill vi hävda att sexuell trafficking är en inbyggd risk i samhällets värderingar och barnens strukturella position i Kambodja, eftersom de levnadsförhållanden som barnen lever under till större eller mindre grad gör dem sårbara för sexuell trafficking. Vi tänker att barnens position många gånger präglas av underlägsenhet, lydnad och respekt för föräldrar och vuxna, vilket i kombination med sårbarhetsfaktorer som bland andra fattigdom, familjedynamik och kön leder till att barnen kan utsättas för sexuell trafficking. Utifrån detta ser vi att förhållanden både i barnets makro-, exo-, meso- och mikrosystem påverkar om barnet blir mer sårbart för att utsättas för sexuell trafficking. Som exempel tänker vi att barnets makrosystem består av faktorer som samhällets ekonomi, kultur och barns strukturella position i samhället, medan faktorer som familjens försörjning och barnets möjlighet att gå i skola är sårbarhetsfaktorer i barnets exosystem som påverkar om barnet utsätts för sexuell trafficking. I barnets mesosystem ser vi faktorer som hur barnets närmiljö ser ut, till exempel om barnen bor på landsbygden. Den okunskap som finns i grannskapet och familjerna om sexuell trafficking upplever vi är en bidragande faktor till att barnen utsätts för sexuell trafficking, då vissa föräldrar säljer sina barn. Vi tänker även att faktorer som familjedynamik i barnets mikrosystem spelar in för om barnen riskerar att utsättas för sexuell trafficking. Till exempel

talade en informant om hur barn som blivit sexuellt eller fysiskt utnyttjade i hemmet rymmer hemifrån och då riskerar att hamna inom sexuell trafficking.

Synen på barnet som aktör

Ett annat synsätt som vi tycker oss se är en något mer aktiv syn på barnet, samtidigt som barnet fortfarande ses som offer. Vi tänker då på hur informanterna beskrev hur barnen dras in i sexuell trafficking på grund av skuldbanden, då många är tvungna att försörja sin familj. Barnet tar då på sig sitt ansvar att försörja sina föräldrar enligt kultur och tradition, men blir då samtidigt mycket sårbart för att utsättas för sexuell trafficking.

Ett annat perspektiv av synen på barnet som utsätts för trafficking som aktör, är en syn på barnet som aktivt och inte på samma sätt ett offer. En informant talade särskilt om detta då han berättade om hur vissa flickor strävar efter pengar för att uppnå en högre materiell livsstil och att detta är en anledning till att de utsätts för sexuell trafficking. Detta synsätt ser mer till att barnet aktivt har gjort ett val att befinna sig i den situationen barnet är i. Vi menar även att denna syn på barn som aktiva på ett sätt är den syn på barn i Kambodja som är mest lik barndomsparadigmet då det talar om barn som aktiva aktörer i sina egna liv. I detta sammanhang ser vi det dock som en mer negativ syn på barn då barnets aktörskap ses som något oönskat och något som gör barnen ännu mer sårbara.

Den stigmatiserande synen på flickan

Den syn som alla informanter talade om, och som vi upplever kännetecknar alla barn som utsätts för sexuell trafficking, är att de barn som utsätts för sexuell trafficking blir stigmatiserade av samhället. Eftersom oskulden ses som något mycket viktigt hos flickor så stigmatiseras de som har sex innan äktenskapet. Vi tänker att denna stigmatisering kan hänga ihop med den allmänna synen på barn i Kambodja som passiva aktörer i samhället. Detta då barnet genom att ha sex innan äktenskapet överträder den oskyldighet som vi tänker ingår i synen på barn i Kambodja, vilket leder till att de exkluderas. Denna syn på barndomens oskyldighet talar Kitzinger (1997) om och skriver då om hur barn som inte följer oskyldighetsidealet blir stigmatiserade. Vi funderar även över om flickan, när hon inte längre ses som oskyldig, fortfarande betraktas som barn i samhället? Eller kan flickans sexdebut göra att hon då betraktas som kvinna, på samma sätt som pojkars besök på bordeller kan ses som en övergångsrit till vuxenlivet?

Genom att flickorna blir stigmatiserade eller stämpade när de förlorar sin oskuld, tänker vi innebär att de blir kategoriserade som avvikande och att detta föder andra förväntningar i samhället än de som tidigare fanns på flickans roll. Vi menar att detta blir en form av självuppfyllande profetia. Payne (2002) skriver om att de sociala förväntningar som stämpeln innebär införlivas hos individen, vilket kan leda till att man betar sig på ett sätt som ses som än mer avvikande av samhället. Stämplingsprocessen förstärks då ytterligare (Payne, 2002). Då en av informanterna talade om hur även de flickor som blir våldtagna blir stigmatiserade, funderar vi över om våldtäkten kan vara en början på en stämplingsprocess som leder till att flickan blir en del av ett socialt system, som i sig innebär en större risk för att utsättas för sexuell trafficking.

Förutom att informanterna beskrev hur synen på barnet som flicka förändrades när de utsätts för sexuell trafficking, så tycker vi oss också se att synen på flickan i familjen förändrades. Informanternas berättelser vittnar om att flickan drar skam över familjen då hon förlorar sin oskuld innan äktenskapet och att detta ses som något allvarligt i Kambodja. Att ta hand om

familjens rykte och status är något som anses vara mycket viktigt i Kambodja och är även något som Tarr och Aggleton (1999) skriver om.

Vi tänker att då flickan förlorar sin oskuld innan äktenskapet kan detta leda till att en rollkonflikt uppstår, då flickan inte betraktas på samma sätt som tidigare. Som tidigare nämnts innefattar hennes könsroll som kvinna i Kambodja förväntningar om att inte ha sex innan äktenskapet, vilket gör att denna roll inte kan förenas med hennes roll som sexuellt aktiv. Vi menar även att det kan uppstå ännu en konflikt då flickans roll som barn innefattar förväntningar om att vara passiv och oskyldig, vilket inte är förenligt med bilden av barnet som sexuellt aktiv. Vi tror att flickan genom att ha sex innan äktenskapet också riskerar att förlora sin framtida roll som god fru och mor. Att en informant berättade om hur flickor och ibland också deras familjer tvingas lämna samhället eftersom de har blivit stigmatiserade, anser vi styrker våra funderingar.

Hur samhällets syn på barn påverkar den hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking

Genom våra intervjuer fick vi uppfattningen om att det finns många olika organisationer som arbetar med att bekämpa sexuell trafficking och att även regeringen arbetar aktivt med detta genom bland annat lagstiftning. Den hjälp som finns för de barn som utsätts för sexuell trafficking ser både till den fysiska säkerheten och till barnens fysiska behov. Att hjälpen fokuseras mot barnens fysiska välbefinnande tolkar vi som en naturlig följd av den kulturella kontexten och de värderingar som finns i samhället. Som vi tidigare tagit upp så betonar Woodhead (1997) att barns behov konstrueras utifrån den kulturella kontexten och personliga värderingar. När man avgör vad barns behov är behövs en bedömning göras av vad som är bra för barn och hur detta ska uppnås. Dessa bedömningar görs av de vuxna, inte av barnen själva (Woodhead, 1997). Utifrån Woodheads tankar menar vi att samhällets uppfattning om vad barn i allmänhet behöver, tillsammans med de yrkesverksammas organisatoriska syn och deras personliga värderingar om barns behov och rättigheter, är faktorer som påverkar utformandet av hjälpinsatserna. Det som vi tolkar som överensstämmande uppfattningar i informanternas beskrivningar om samhället och hos de själva är uppfattningen om hur viktig utbildningen är. En förklaring till detta tror vi kan vara att det i dagens Kambodja inte finns så många utbildade personer på grund av att många utbildade blev mördade under röda khmerernas tid.

De yrkesverksammas personliga värderingar tänker vi lyser igenom i deras berättelser då de talar om hur viktigt det är att se till barnens psykiska välbefinnande. Samtidigt vet vi inte på vilket sätt deras värderingar och åsikter påverkas av deras organisationers värdegrunder.

Något som vi anser är anmärkningsvärt är att tre informanter inte nämnde barns psykiska behov när de talade om vilken hjälp barn som utsätts för sexuell trafficking behöver. Vi funderar över om de yrkesverksammas kulturella bakgrund påverkar deras uppfattningar om vad barn behöver och synen på barn, då de informanter som inte talade om psykiska behov ursprungligen kommer från Kambodja. Att den kulturella kontexten kan påverka den hjälp som finns för de barn som utsätts för sexuell trafficking, tycker vi särskilt kan ses utifrån en informants berättelse då hon talade om hur svårt det är att informera om HIV/AIDS på grund av att organisationens personal känner obehag för att tala om detta. Att sexualitet ses som ett tabubelagt ämne i det samhälle som hjälpen utformas i, tänker vi påverkar den hjälp som finns.

Under intervjuerna framkom även att målgruppen för hjälporganisationerna som arbetar med barn som utsätts för sexuell trafficking är flickor. Flera av organisationerna erbjöd boende och färdighetsträning. Vi funderar över om denna färdighetsträning är inriktad på flickans roll i hemmet utifrån de kulturella värderingarna, då organisationerna fokuserar mycket på att flickan ska lära sig sy, laga mat eller bedriva jordbruksarbete. Ett annat sätt att tänka kring detta kan vara att organisationerna vill ge en sådan hjälp som kan utgöra en grund för barnets fortsatta vuxenliv. Kanske skulle en organisation som arbetar med pojkar erbjuda samma färdigheter?

Att det endast är två organisationer i Kambodja som inriktar sig på målgruppen pojkar menade informanterna beror på att den allmänna uppfattningen är att pojkar inte kan utsättas för sexuell trafficking. Efter att vi under vår resa har observerat unga pojkar som erbjöd turister sexuella tjänster och hur vuxna samlade in pengar från barnen, så tvivlar vi på om denna bild stämmer. Vi kan dock inte vara säkra på om de barn vi har sett utsätts för sexuell trafficking eller om de själva prostituerar sig som en form av överlevnadsstrategi.

Att det finns så liten hjälp för pojkar som utsätts för sexuell trafficking tror vi även kan bero på samhällets syn på pojkar och flickors positioner. Som tidigare nämnts innefattar flickans roll samhällets förväntningar på att vara sårbar och underlägsen, medan pojkens roll anses vara stark och överlägsen. Vi tänker att hjälpen till viss del kan ha skapats utifrån dessa förväntningar, då endast de sårbara anses behöva hjälp.

Slutdiskussion

I detta avsnitt kommer vi att ta upp våra sammanfattande tankar om hur de yrkesverksamma beskriver synen på barn i det kambodjanska samhället samt hur de beskriver synen på barn som utsätts för sexuell trafficking. Därefter kommer vi att presentera våra slutsatser om synen på barn samt om hur samhällets syn på barn påverkar den hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking.

Vi vill återigen lyfta att det inte finns en entydig syn på barn utan att det finns en mängd faktorer som påverkar hur det kambodjanska samhället ser på barn. En faktor som vi tycker blir tydlig i analysen av vårt material är hur mycket den kulturella kontexten spelar in när det gäller synen på barn. Den syn på barn som presenteras i barndomsparadigmet upplever vi på många sätt står i kontrast till den syn på barn som finns i Kambodja. Det sätt som barndomsparadigmet talar om barn anser vi passar bra in på hur man talar om barndom i västvärlden, men vi upplever att det är mycket svårt att jämföra denna syn med den syn på barn som finns i det kambodjanska samhället.

Utifrån undersökningens resultat ser vi hur synen på barn i det kambodjanska samhället på ett sätt är svår att uttala då barnen kan sägas ha en nästintill osynlig position i samhället. Barnet ses som en passiv individ i relation till sin familj och barnet får uttrycka sin åsikt om föräldrarna tillåter det. Vi tycker oss här se att betydelsen av generationer, klass och kön har inverkan på vilka möjligheter barnet har, samtidigt som det kambodjanska samhället i allmänhet verkar ha en liten förståelse för att barn har rättigheter och de använder sig inte av begreppet barns behov. Däremot så ser samhället till barnens fysiska behov och en gemensam åsikt är att det är viktigt med utbildning.

Vi har utifrån vårt resultat även kunnat se att det finns två framträdande samhällssyner på barn beroende på om barnet är en pojke eller flicka. Pojken och flickans olika roller i familjen och i samhället gör att de förväntas bete sig på olika sätt som vi upplever kan ses som könstypiska. Flickan förväntas vara i hemmet och hjälpa till med hushållssysslorna medan pojken förväntas vara ute mer och arbeta eller studera. Vi tänker att de kambodjanska könsrollerna är mer traditionella, vilket vi återigen vill peka på är konstruerat utifrån den kultur barnen lever i.

Vi är medvetna om att den kambodjanska samhällssynen på barn kan upplevas på ett negativt eller åtminstone traditionellt sätt av oss i västvärlden, som generellt mer ser på barn som aktiva subjekt i sina egna liv och som individer som har både behov och rättigheter. Samtidigt vill vi lyfta det som James och Prout (1997) skriver om hur vår bild av barndom endast är en av flera representationer av barndom som konstrueras och upprätthålls av bland annat massmedia. Andra bilder av barndom existerar för att påminna oss om att den ideala barndomen är lokal och återfinns i de rikare delarna av världen (James & Prout, 1997). Genom vår studie har vi fått en inblick i en annan representation av barndom som på många sätt verkar ligga långt ifrån vår verklighet. Samtidigt har vi sett tendenser till att den kambodjanska synen på barn och barndom håller på att förändras och att många av dagens barn har större möjligheter att delta och vara aktiva i samhället än vad barn i Kambodja tidigare har haft.

Det som har blivit tydligt är att yrkesverksamma i Kambodja arbetar för att barn ska kunna bli mer delaktiga i samhället och de organisationer som vi intervjuade har målsättningar som i olika grad överensstämmer med tankarna i barndomsparadigmet. Om detta har något att göra

med påverkan från den västerländska kulturen eller något annat är vi inte säkra på. Vi tycker oss ändå se att de yrkesverksamma som arbetar med de utsatta barnen engagerar sig i och försöker svara till den förändringsprocess av barndom som faktiskt verkar ske i samhället. Detta kan sägas vara en av utgångspunkterna i barndomsparadigmet, vilket vi tänker är ett steg i rätt riktning mot en ny syn på barn och barndom. Om implementeringen av barnkonventionen förbättras i Kambodja så kan kanske barnets roll i familjen stärkas och barnets rättigheter alltmer tillvaratas.

Utifrån vår studie har vi haft svårt att tydligt kunna urskilja samhällssynen på barn som utsätts för sexuell trafficking, då vi tycker oss se att denna syn är tätt sammanhängande med den samhällssyn som finns på barn i Kambodja. Detta kan också bero på att sexuell trafficking idag är ett ganska okänt problem som få samhällsmedborgare har en uppfattning om. Utifrån vårt resultat har vi dock kunnat se tendenser till tre olika synsätt, som beskriver hur man ser på barn som utsätts för sexuell trafficking. Vi fann att dessa synsätt handlar om hur man ser på flickor, då pojkar som utsätts för sexuell trafficking än så länge anses vara en liten och okänd grupp. Vi har dock sett tecken på att en syn på dessa pojkar börjar växa fram.

En syn på flickor som utsätts för sexuell trafficking kan sägas vara att man betraktar flickan som ett passivt offer, då man ser till barnets position som sårbar och underlägsen de vuxna. Den andra synen menar vi kan sägas vara att man ser på flickan som ett mer aktivt offer, då hon genom att ta sitt ansvar i familjen, samtidigt faller offer för sexuell trafficking. Den tredje synen som vi tycker oss urskilja på flickor som utsätts för sexuell trafficking består av man ser på flickan som en aktör som handlar utifrån sin egen vilja genom att göra ett aktivt val, vilket innebär en stor risk för att utsättas för sexuell trafficking. Den syn som kännetecknar alla de flickor som utsätts för sexuell trafficking har vi funnit vara mycket stigmatiserande, då flickan i vissa fall inte längre anses vara en del av samhället.

Samtidigt som bilden av de barn som utsätts för sexuell trafficking till viss del går isär och kanske till och med kan uppfattas som oklar, så tänker vi att den egentligen inte skiljer sig från den samhällssyn som finns på barn i allmänhet i Kambodja. Genom informanternas berättelser om dessa flickor har vi funnit att det som skiljer sig åt från berättelserna om barn i allmänhet, är det att dessa barn ses som än mer sårbara offer.

Genom vår studie har vi också funnit att sexuell trafficking ses som ett viktigt problem att arbeta med. Informanterna berättade både om hur det finns många organisationer som arbetar för att bekämpa sexuell trafficking samtidigt som regeringen arbetar med problemet genom bland annat lagstiftning. Den hjälp som finns för de barn som utsätts för sexuell trafficking består bland annat av boende, utbildning, färdighetsträning och terapi. Under vår studie framkom det att det i Kambodja endast finns två organisationer som arbetar med pojkar.

Vår slutsats av denna studie består dels av hur den kulturella kontexten och faktorer såsom kön, klass och generation påverkar barndomen och det sätt som man ser på barn. Den andra delen av vår slutsats handlar om den hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking påverkas av synen på barn i det kambodjanska samhället. På samma sätt som med synen på barn så tänker vi att hjälpen påverkas av den kultur den existerar i. Vi menar att den hjälp som finns till stor del är utformad efter samhällets syn på barn samtidigt som den också påverkas av de yrkesverksamma och deras tankar om faktorer som barns behov, barns rättigheter och barns position. Vi tror att det finns en anledning till varför alla organisationer som arbetar med utsatta barn erbjuder barnen utbildning. Samtidigt kan vi se hur några av de yrkesverksamma talar om hur viktigt det är att se till barnens psykiska behov, vilket gör att

vissa organisationer erbjuder terapi. Vi tycker oss även se hur denna hjälp speglar synen på flickor och pojkar. Genom att se på barn, och då främst flickor, som passiva, sårbara och underlägsna så utformas hjälpen för att möta detta. De sårbara flickorna får hjälp medan pojkarna inte anses kunna drabbas, vilket vi tänker kan ha att göra med bilden av dem som starka och överlägsna.

De slutsatser som vi här har presenterat har vi genom vår studie funnit tendenser till då vi har tolkat vårt resultat utifrån valda teoretiska utgångspunkter. Eftersom det utifrån vår undersökning är svårt att vetenskapligt belägga dessa tendenser, tänker vi att vidare forskning på området skulle behövas. Genom vår studie har vi även stött på nya spännande infallsvinklar som vi tror skulle bidra till framtida intressant forskning.

Förslag till vidare forskning

En intressant infallsvinkel som vi tycker oss se i vår studie är hur den västerländska kulturen påverkar det kambodjanska samhället och den syn på barn som finns där. I vår studie tänker vi att vi har sett en tendens till att synen på barn i Kambodja håller på att förändras och att den nu mer går mot den västerländska synen på barn. Det som skulle vara intressant är att följa upp hur denna utveckling fortgår och hur synen på barn i Kambodja tar sig uttryck om några år. Kanske skulle man då också kunna urskilja en tydligare syn på de barn som utsätts för sexuell trafficking, både vad gäller synen på flickor och pojkar.

Efter att ha genomfört denna studie kan vi se hur sexualitet är ett ämne som har blivit centralt och återkommande i vår studie, både när man talar om synen på barn i allmänhet och synen på barn som utsätts för trafficking. Vi har under våra intervjuer fått vetskap om att ett ”tredje kön” blir allt vanligare i Kambodja, då särskilt bland pojkar som blir våldtagna eller utsatta för sexuell trafficking av män. Informanterna uppgav att detta berodde på att pojkarna blir osäkra på sin sexualitet, då man i Kambodja ser det som en omöjlighet att män kan ha sex med män. Vi tycker att detta är intressanta tankar och vi tänker att det skulle vara spännande att forska vidare om rådande diskurser om sexualitet och hur man ser på homo- bi- och transsexualitet i det kambodjanska samhället.

Då vi i vår studie bland annat har presenterat vilken hjälp som finns för barn som utsätts för sexuell trafficking så tänker vi att det även skulle vara intressant att utvärdera hur denna hjälp upplevs av dem som får den. Vi funderar över om det skulle vara möjligt att följa upp de personer som fick hjälp när de var barn och se hur de har det som unga vuxna i det kambodjanska samhället.

Epilog

Nu är vår resa över och vi har tagit med oss många intressanta och lärorika minnen från Kambodja. Vi kan nu se tillbaka och tänka på alla de fantastiska människor som öppnade sig för oss. Genom deras berättelser har vi fått en större kunskap och förståelse för synen på barn och sexuell trafficking i Kambodja.

Vi har mött ett land i utveckling där kultur och traditioner skiljer sig avsevärt åt från vad vi är vana vid. De upplevelser vi har fått har lett till att nya reflektioner och tankar har uppkommit. Vi tror att vi kommer att ha stor nytta av erfarenheterna från denna resa, både i vår vardag och i vårt kommande yrkesliv som socionomer.

Resan till Kambodja är ett minne för livet och vi hoppas kunna återvända någon dag.

Referenser

Litteratur

Barnombudsmannen (2000): Mänskliga rättigheter för barn - Ett informationsmaterial om FN:s konvention om barnets rättigheter. Stockholm: Gothia förlag.

Boyden, Jo (1997) "Chapter 9. Childhood and the Policy Makers: A Comparative Perspective on the Globalization of Childhood" i James, Allison/Prout, Alan (1997) *Constructing and reconstructing childhood. Contemporary issues in the sociological study of childhood*. Norfolk: RoutledgeFalmer.

Bryman, Alan (2002): *Samhällsvetenskapliga metoder*. Trelleborg: Liber AB.

Coates, Karen J. (2005): "Cambodia now: life in the wake of war". Jefferson, N.C. : MacFarland

ECPAT (2007): "Frågor och svar om kommersiell sexuell exploatering av barn". Stockholm: ECPAT Sverige.

Elofsson, Stig (2005) "Kap 4. Kvantitativ metod- struktur och kreativitet" i Larsson, Sam/Lilja, John/Mannheimer, Katarina (red)(2005): *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter/Gilljam, Mikael/Oscarsson, Henrik/Wängnerud, Lena (2007): *Metodpraktikan- konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Vällingby: Norstedts Juridik AB.

Gilje, Nils/Grimen, Harald (1992): *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Göteborg: Daidalos AB.

Giota, Joanna (2005) "Kap 12. Att studera barn och ungdomar i skolan" i Larsson, Sam/Lilja, John/Mannheimer, Katarina (red)(2005): *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Halvorsen, Knut (1992): *Samhällsvetenskaplig metod*. Studentlitteratur: Lund

Hendrick, Harry (1997) "Chapter 2. Constructions and Reconstructions of British Childhood: An Interpretative Survey, 1800 to the Present" i James, Allison/Prout, Alan (1997) *Constructing and reconstructing childhood. Contemporary issues in the sociological study of childhood*. Norfolk: RoutledgeFalmer.

Holme, Idar Magne/Krohn Solvang Bernt (1997): *Forskningsmetodik- om kvalitativa och kvantitativa metoder*. Lund: Studentlitteratur.

Hong, R, Mishra, V & Michael, J. (2007) Economic Disparity and Child Survival in Cambodia. *Asia Pac J Public Health* 2007; 19; 37

James, Allison/Prout, Alan (1997) *Constructing and reconstructing childhood. Contemporary issues in the sociological study of childhood*. Norfolk: RoutledgeFalmer.

Kitzinger, Jenny (1997) "Chapter 8. Who Are You Kidding? Children, Power and the Struggle Against Sexual Abuse" i James, Allison/Prout, Alan (1997) *Constructing and reconstructing childhood. Contemporary issues in the sociological study of childhood*. Norfolk: RoutledgeFalmer.

Kvale, Steinar (2007): *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.

Körner, Svante/Wahlgren, Lars (2002): *Praktisk statistik*. Lund: Studentlitteratur.

Larsson, Sam (2005) "Kap 5. Kvalitativ metod- en introduktion" i Larsson, Sam/Lilja, John/Mannheimer, Katarina (red)(2005): *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur.

Miles, G. & Tomas, N. (2007) 'Don't Grind an Egg Against a Stone' - Children's Rights and Violence in Cambodian History and Culture. *Child Abuse Review*, vol 16, 383-400.

Månson, Per (2000): *Båten i parken*. Stockholm: Prisma.

Nordenfors, Monica (2006): *Ett reflexivt syskonskap. En studie om att växa upp tillsammans med fostersyskon*".

Payne, Malcolm (2002): *Modern teoribildning i socialt arbete*. Stockholm: Natur och Kultur.

Prout, Alan (2005): *The future of childhood*. Cornwall: RoutledgeFalmer.

Rafferty, Yvonne. (2007) Children for Sale: Child Trafficking in Southeast Asia. *Child Abuse Review*, vol 16: 401-422.

Regeringkansliet (2001): *Trafficking in Women and Children in Asia and Europe - A background presentation of the problems involved and the initiatives taken*. Ministry for Foreign Affairs, Department for Asia and the Pacific.

Takamatsu, Kana. (2004) Human Security and International Assistance: Combating human Trafficking in Cambodia. *Gender Technology and Development* 2004; 8; 277

Tarr, C.M. & Aggleton, P. (1999) Young people and HIV in Cambodia: meanings, contexts and sexual cultures. *AIDS CARE*, vol 11(3), 375-384.

Thomassen, Magdalene (2007): *Vetenskap, kunskap och praxis: introduktion i vetenskapsfilosofi*. Malmö: Gleerups Utbildning.

Thurén, Torsten (2006): *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber.

Trost, Jan (1993): *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Qvortrup, Jens (1997) "Chapter 4. A Voice for Children in Statistical and Social Accounting: A Plea for Children's Right to be Heard" i James, Allison/Prout, Alan (1997) *Constructing*

and reconstructing childhood. Contemporary issues in the sociological study of childhood. Norfolk: RoutledgeFalmer.

Woodhead, Martin (1997) "Chapter 3. Psychology and the Cultural Construction of Children's Needs" i James, Allison/Prout, Alan (1997) *Constructing and reconstructing childhood. Contemporary issues in the sociological study of childhood.* Norfolk: RoutledgeFalmer.

Internetadresser

Nationalencyklopedin, 2008-11-06, sökord "Kambodja". Hämtad från <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/artikel/220205>

Nationalencyklopedin, 2008-11-06, sökord "animism". Hämtad från <http://www.ne.se.ezproxy.ub.gu.se/artikel/1206946>

Bilaga 1

Interview guide

1. What kind of education do you have?
2. How long have you worked here?
3. How long experience do you have when it comes to working with children?
4. Can you tell us about the organization? For example how many workers, what professions, what visions?
5. How does the organization work with children?
6. Can you tell us about what you see as important when working with children?
7. Can you tell us about the organizations methods, theories and perspectives?
8. What kind of financial and non-financial resources have the organization?
9. What kind of local partners do you work with?

The needs of the children

10. What is the opinion in the organization when it comes to children's needs?
11. What do you think is the common opinion in Cambodia about children's needs?
12. What does the organization see as important needs of the children who have been exposed to sexual trafficking?
13. How do the children get in contact with your organization?
14. What kind of professional help are the children receiving from the organization?

Sexual trafficking

15. What is your definition of trafficking?
16. Can you tell us about sexual trafficking in Cambodia?
17. Who are the children that are exposed to sexual trafficking?
18. Do you know how many children that are exposed to sexual trafficking?
19. How do the common people feel about sexual trafficking? Is the problem well-known? Are people aware of sexual trafficking and do they see it as a problem?
20. What is the most common reason for children being exposed to sexual trafficking?

Children's rights

21. What kind of rights has a child in Cambodia?
22. Is it possible for a child to express its own will and to be listened to?
23. What kind of possibilities to go to school are the children having?
24. Have you heard about the UN convention of children's rights? Is this something that you use in your work with the children?

Childhood

25. What characterize a child?
26. At what age are you considered to be an adult? Are there any changes when it comes to your rights and obligations?
27. What kind of responsibilities is common for being a child? For example in the household, in the community.
28. How do you work with the children depending on their age?

Children's sexuality

29. What is the common opinion in the society about children's sexuality?
30. At what age is it acceptable to have sex for the first time?
31. What happens if you diverge from the norm? For example when exposed to sexual trafficking?

Gender

32. What do you think is the common opinion in the society about girls?
  33. What do you think is the common opinion in the society about boys?
  34. How do you work with girls and boys?
  35. Are there any differences depending on the children's gender?
  36. Are there any gender differences in the common opinion about children exposed to sexual trafficking?
-
37. Do you see a change over time when it comes to the children's situation in Cambodia?
  38. Do you see a change over time when it comes to sexual trafficking in Cambodia?
  39. Do you feel that you can make a difference for the children that have been exposed to sexual trafficking? If so, in what ways?
  40. Is there anything else you would want to tell us about your work or the children?

Bilaga 2

Information to Interview participants

We are two students from the University of Gothenburg in Sweden. We are now studying our last year to become social workers and we are going to write a paper in social science. To increase our knowledge and understanding about the common opinion about children in Cambodia and sexual trafficking, we would like to do an interview with you.

Our purpose with this interview is to get a vision of how professionals think regarding the common opinion about children in the society. We also want to increase our knowledge when it comes to sexual trafficking and which help the children receives, when being exposed to trafficking.

Your participation in the interview is voluntary. All information will be handled confidential and will only be used in research purpose (for example we are not going to us any names).

With this paper we want to illustrate the common opinion about children in Cambodia and the common opinion about children who are exposed to trafficking. Based on the result of this research we want to make this problem more visible and create room for discussion.

If you have any questions and thoughts you can contact us. We are in Cambodia during the period 12th of October until 1th of November. You can email us at:

karin_ohammar@hotmail.com or caroline5carlzon@hotmail.com.

Thanks for your participation!

Researcher: Karin Öhammar and Caroline Carlzon.
Institution of Social Work, Gothenburg University, Sweden

I have read the information and want to participate in the research

---